

**BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
AGENCIJA ZA BANKARSTVO FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

**INFORMACIJA O MIKROKREDITNOM SUSTAVU
FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
SA STANJEM NA DAN 30.6.2012. GODINE**

Sarajevo, kolovoz 2012.

Sadržaj

1. UVOD.....	3
1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO.....	4
1.2. Trend poslovanja MKO u Federaciji BiH u šest mjeseci 2012. godine.....	4
1.3. Potrebne mjere na razini sektora s ciljem otklanjanja negativnih efekata poslovanja..	6
2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA.....	7
2.1. Kadrovi	7
3. ANALIZA FINACIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA MKO.....	8
3.1. Bilanca stanja	8
3.2. Kapital	12
3.3. Kreditni portfelj.....	13
3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite	18
3.5. Raču dobiti i gubitka	21
4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE	23

PRILOZI:

<i>Prilog 1.</i>	<i>Osnovni podaci o MKO</i>
<i>Prilog 2.</i>	<i>Bilanca stanja MKF</i>
<i>Prilog 3.</i>	<i>Bilanca stanja MKD</i>
<i>Prilog 4.</i>	<i>Račun dobiti i gubitka MKF</i>
<i>Prilog 5.</i>	<i>Račun dobiti i gubitka MKD</i>
<i>Prilog 6.</i>	<i>Pregled doniranog kapitala MKF</i>

GRAFIKONI:

<i>Grafikon 1.</i>	<i>Iznos aktive MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM</i>
<i>Grafikon 2.</i>	<i>Iznos bruto portfelja MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM</i>
<i>Grafikon 3.</i>	<i>Iznos kapitala MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM</i>
<i>Grafikon 4.</i>	<i>Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za period 1.1. - 30.6.2012. godine u 000 KM</i>
<i>Grafikon 5.</i>	<i>Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2012. godine</i>
<i>Grafikon 6.</i>	<i>Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2012. godine</i>
<i>Grafikon 7.</i>	<i>Broj zaposlenih MKO na dan 30.6.2012.</i>
<i>Grafikon 8.</i>	<i>Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 30.6.2012.</i>
<i>Grafikon 9.</i>	<i>Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 30.6.2012.</i>
<i>Grafikon 10.</i>	<i>Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 30.6.2012.</i>

1. UVOD

Zakonom o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH“, broj: 59/06) (ZoMKO) uređuje se osnivanje, registriranje, djelatnost, oblik organiziranja, poslovanje, način upravljanja, prestanak rada i nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija (MKO, odnosno mikrokreditnih fondacija (MKF) i mikrokreditnih društava (MKD) u Federaciji BiH. Nadležnosti Agencije za bankarstvo Federacije BiH (Agencija) nad ovim poslovima propisane su Zakonom o Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“, br. 9/96, 27/98, 20/00, 45/00, 58/02, 13/03, 19/03, 47/06, 59/06, 48/08 i 34/12) i internim aktima Agencije, a svi navedeni poslovi obavljaju se u okviru Sektora za nadzor poslovanja mikrokreditnih organizacija.

Funkciju nadzora MKO, Agencija obavlja kontrolom na licu mjesta (*on-site*) i analizom izvješća koja MKO dostavljaju Agenciji (*off-site*), shodno ZoMKO i podzakonskim aktima Agencije. Izvještajnu osnovu čine kvartalna izvješća o bilanci stanja, kapitalu, kreditima, rezervama za kreditne gubitke, rezultatima poslovanja i druga izvješća o pojedinim segmentima poslovanja, te mjesečno izvješće o kamatnim stopama.

Tijekom šest mjeseci 2012. godine, Agencija je nastavila redovan nadzor MKO, a u on-site kontrolama je kontrolirala 50,1% aktive cjelokupnog mikrokreditnog sustava u Federaciji BiH. Kontrole na licu mjesta (*on-site*) obavljene su prema utvrđenom planu kontrola ili prioritetu, u slučajevima bitno poremećenog poslovanja MKO. U ovom razdoblju, Agencija je posebno nadzirala kreditno poslovanje, odnosno upravljanje kreditnim rizikom i rizikom likvidnosti, izvanbilančnu evidenciju, rad odjela za prigovore i žalbe klijenata i jamaca, obračun i način iskazivanja efektivne kamatne stope, kapital i poslovanje s doniranim sredstvima MKO, usklađenost sa standardima poslovanja definiranim podzakonskim aktima Agencije, te usklađenosti sa ZoMKO, Zakonom o udrugama i fondacijama (ZUF) i drugim propisima.

Nepravilnosti utvrđene neposrednim nadzorom MKO obavljenim u šest mjeseci 2012. godine, uglavnom su se odnosile na nepridržavanje odredaba ZoMKO i provedbenih akata Agencije, specifično u pogledu formiranja i održavanja rezervi za kreditne gubitke, a posebno u slučajevima ponovnog ugovaranja kredita, neadekvatno uspostavljene i vođenja izvanbilančne evidencije, neadekvatnog obračuna dospjelih i nedospjelih kamata i dr. Dodatne nepravilnosti utvrđene on-site kontrolama MKO, odnosile su se na kršenje Odluke o ostalim općim uvjetima za poslovanje MKO u pogledu propisanih standarda Agencije za poslovanje MKO. Posebno je zabilježena pojava prijevremenih otplata velikog broja kredita nakon čega su u vrlo kratkom vremenskom razdoblju istim klijentima odobravani novi krediti za iznos koji je potreban da se zatvore dospjele neplaćene rate prethodnih kredita, s uključenom provizijom za prijevremenu otplatu kredita, zateznom kamatom obračunatom za kašnjenja po prethodnim kreditima i provizijom za obradu novoga kredita. Navedeno postupanje, s obzirom da se isplate i uplate kredita obavljaju u gotovini putem blagajne, predstavlja jedan od načina da se ovakvi krediti prikazuju zdravim, iako su prethodni (koji su bili predmetom prijevremene otplate) bili u kašnjenju, a što bi u slučaju ponovnog ugovaranja kredita dovelo do toga da i takvi krediti budu dodatno rezervirani još jedno izvještajno razdoblje. Na ovaj način se također izbjegava otpis kredita i dodatni troškovi za MKO, a problematični krediti se prikazuju kvalitetnom aktivom, dok istodobno klijenti postaju prezaduženi što vodi produblivanju dužničke krize.

1.1. Podzakonski akti Agencije za poslovanje MKO

Poslovanje MKO bliže se uređuje podzakonskim aktima Agencije, odnosno odlukama usvojenim od Upravnog odbora Agencije i uputama za poslovanje MKO usvojenim od direktora Agencije.

Odluke Agencije za poslovanje MKO	Službene novine Federacije BiH
1. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad mikrokreditnoj fondaciji nastaloj promjenom oblika mikrokreditne organizacije	27/07
2. Odluka o uvjetima i postupku izdavanja i oduzimanja dozvole za rad i drugih suglasnosti mikrokreditnim organizacijama	27/07 i 46/11
3. Odluka o uvjetima i postupku za izdavanje dozvole za rad i suglasnosti za stjecanje vlasničkih udjela ulaganjem i prijenosom imovine mikrokreditne fondacije	27/07
4. Odluka o nadzoru poslovanja mikrokreditnih organizacija	27/07
5. Odluka o obliku i sadržaju izvješća koje mikrokreditne organizacije dostavljaju Agenciji za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine i rokovima izvješćivanja	27/07
6. Odluka o visini i načinu formiranja i održavanju rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija	27/07
7. Odluka o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite	27/07, 46/09 i 46/11
8. Odluka o ostalim općim uvjetima za poslovanje mikrokreditne organizacije	27/07
9. Odluka o uvjetima i načinu postupanja mikrokreditne organizacije po prigovoru klijenta	32/10
10. Odluka o naknadama koje se za rad mikrokreditne organizacije plaćaju Agenciji za bankarstvo Federacije BiH	46/11

Upute Agencije za poslovanje MKO

1. Uputa za primjenu Odluke o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite;
2. Uputa za izračunavanje ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope;
3. Uputa za izračunavanje prilagođenog povrata na aktivu;
4. Uputa za izračunavanje pokazatelja operativne efikasnosti;
5. Uputa za izradu izvješća mikrokreditnih organizacija.

1.2. Trend poslovanja MKO u Federaciji BiH u šest mjeseci 2012. godine

U odnosu na kraj prethodne godine, krajem drugog kvartala 2012. godine zabilježen je blagi rast bruto portfelja MKO. Većina MKO izložena je pritisku konkurencije kako od većih MKO tako i od banaka, te su mnoge manje MKO suočene s nedostatkom sredstava za financiranje kreditnog portfelja.

Tijekom šest mjeseci 2012. godine otpisano je 5,7 milijuna KM glavnice, što je 1,38% od ukupnih bruto kredita. Mikrokreditne organizacije ulažu više napora u naplatu potraživanja po otpisanim kreditima, što je evidentno iz iskazanih izvanrednih prihoda na kraju drugog kvartala 2012. godine, koji su u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći za 12%.

Tablica 1. Izvanbilančna evidencija: Potraživanja po otpisanoj glavnici i kamati

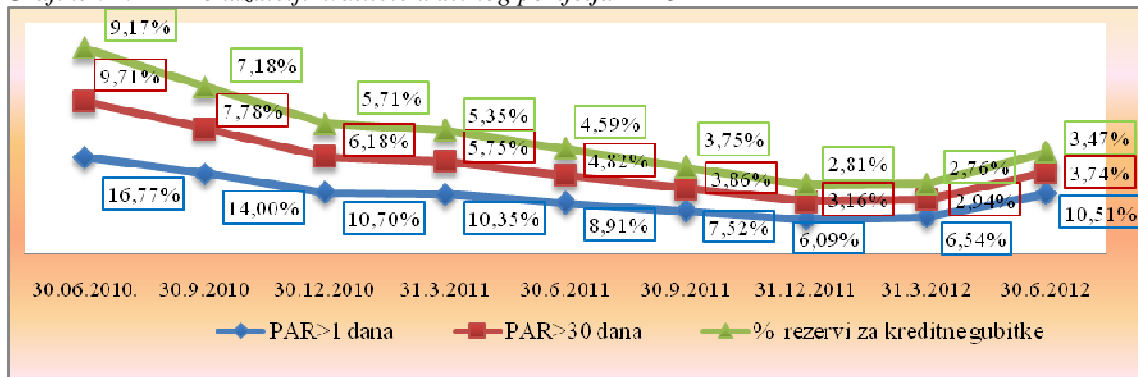
u 000 KM

OPIS	FIZIČKE OSOBE		PRAVNE OSOBE		UKUPNO	
	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata	Otpisana glavnica	Otpisana kamata
1	2	3	4	5	6=2+4	7=3+5
Početno stanje na datum 1.1.2012.	138.633	24.856	2.655	466	141.289	25.322
Promjene u 2012. godini:						
novi otpis (u tekućoj godini)	5.671	1.848	101	8	5.772	1.856
naplaćeno u tekućoj godini	4.975	1.536	75	14	5.050	1.550
trajni otpis	130	20	3	0	133	20
Saldo na datum 30.6.2012.	139.199	25.148	2.678	460	141.877	25.607

Za MKO koje i dalje bilježe pad kreditnog portfelja, gubitak tržišnog segmenta, te kojima je uskraćeno povjerenje kreditora, uslijed negativnog trenda poslovanja, nemogućnosti dostizanja postavljenih standarda, važno je, u smislu održavanja supstancije poslovanja, te posebno doniranih sredstava, pregovarati o spajanju ili pripajanju što predstavlja važan korak u očuvanju sektora.

Dosadašnji pregovori većih MKO u Federaciji BiH o osnivanju zajedničkog društva prijenosom imovine iz mikrokreditne fondacije nisu dali rezultate, a većina MKO svoju šansu vide u osnivanju društva od strane jedne fondacije čime bi se multiplicirao broj pravnih subjekata koji se bave mikrokreditiranjem u Federaciji BiH. Suprotno stavovima MKO u Federaciji BiH, posljedice kreditne ekspanzije, ekonomski ambijent, prezaduženost i preklapanje klijenta, zasićenje lokalnih tržišta na kojima posluje nekolicina mikrokreditnih organizacija, te opće raspoloženje javnog mnijenja prema sektoru, ne predstavlja ambijent za multipliciranje MKO, te naprotiv, nalaže sintezu u okviru sektora putem zajedničkog osnivanja mikrokreditnih društava od strane više mikrokreditnih fondacija. Na taj način bi se olakšao proces ulaganja u mikrokreditna društva, te poboljšao segment korporativnog upravljanja, bez multipliciranja subjekata što predstavlja najslabiju kariku u većini institucija. U cilju prevencije i prevladavanja problema prezaduženosti, Agencija je naložila MKO punu primjenu propisa o obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita CBBiH. U proteklom razdoblju, većina MKO je uložila dodatne napore na primjeni praksi odgovornog kreditiranja i ostvarivanja misije i ciljeva mikrokreditnog sektora.

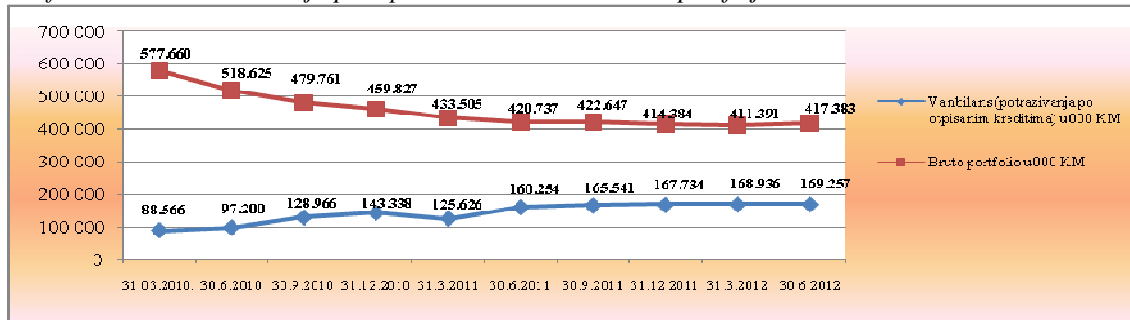
Grafikon 1. Pokazatelji kvalitete aktivnog portfelja MKO

Usprkos blagom rastu mikrokreditnog portfelja za 1% u odnosu na kraj prethodne godine, rezultati većih MKO prema izvješćima o rezervama iskazuju pogoršanje kvalitete aktivnog

kreditnog portfelja u usporedbi s krajem prethodne godine. Pogoršanje kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 2,81%, koliko je iznosila na 31.12.2011., na 3,47%. Portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja također je povećan sa 3,16% na 3,74%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okvirima standarda propisanog od Agencije, dok od 16 MKO, 7 MKF ne zadovoljava standard Agencije u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja bilježi značajan rast (za 4,42 postotna poena), te je sa 6,09% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 10,51%. Analizom izvješća MKO, utvrđeno je da je do pogoršanja sektorskih pokazatelja kvalitete aktivnog portfelja na 30.6.2012., došlo uslijed dodatnih značajnih rezerviranja jedne od najvećih MKO u Federaciji BiH.

Grafikon 2. Potraživanja po otpisanim kreditima i bruto portfelj MKO

Zabrinjava međutim činjenica da izvanbilančna evidencija ukupno otpisanih kredita nastavlja rasti, pa su tako na kraju drugog kvartala 2012. godine, ukupna potraživanja po otpisanim kreditima MKO iznosila 169,3 milijuna KM što je 41% od ukupnog kreditnog portfelja. Postoje značajna odstupanja u kvalitetu portfelja između različitih MKO, koja su evidentna iz podatka da četiri MKO ima preko 80% ukupno otpisanih kredita u odnosu na ukupni bruto portfelj (kod jedne MKO ukupan iznos potraživanja po otpisanim kreditima, koji se nalaze u izvanbilanci, za 23% je veći od iznosa aktive), što je izravna posljedica kreditne ekspanzije u prošlosti, dok su tri MKO iskazale ukupne otpise ispod 15% ukupnog bruto portfelja.

1.3. Potrebne mjere na razini sektora s ciljem otklanjanja negativnih efekata poslovanja

Konsolidacija na razini MKO, posebno MKO srednje veličine, neophodna je za stabilizaciju mikrokreditnog sektora, u cilju povećanja ekonomije opsega, poboljšanja efikasnosti poslovanja MKF kroz značajne uštede troškova i smanjenje kamatnih stopa, kao i povećanja kompetentnosti upravnih odbora, menadžmenta i ostalog osoblja MKO. Konsolidacijom bi se omogućilo osnaživanje kapitalne baze manjeg broja jačih i zdravijih MKO. Također, značajan iznos kredita u pasivi mikrokreditnih organizacija dopijeva u ovoj godini, te u odsustvu podrške kreditora, organizacije mogu biti izložene problemu likvidnosti.

Agencija očekuje da će se izmjenama ZoMKO otkloniti nedorečenost zakonskih propisa, omogućiti adekvatni instrumenti za nadzor poslovanja MKO, omogućiti efikasnije korigiranje uočenih problema u poslovanju MKO, te otkloniti eventualne zloupotrebe. Očekivanim izmjenama ZoMKO kreirat će se prostor za dodatno poboljšanje podzakonskih akata Agencije u cilju zaštite doniranih sredstva kojim je direktno omogućeno kreditiranje velikog broja klijenta koji nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja.

2. STRUKTURA MIKROKREDITNIH ORGANIZACIJA

U Federaciji BiH sa 30.6.2012., dozvolu za rad Agencije ima 16 MKO, od toga 15 MKF (neprofitne organizacije) i 1 MKD (profitna organizacija), te 27 organizacijskih dijelova MKD čije je sjedište u Republici Srpskoj. Agencija trenutno vodi postupak prestanka rada jedne MKF. Sve MKF koje su dobile dozvolu za rad Agencije, izvršile su preregistraciju u skladu sa ZoMKO, odnosno nastale su promjenom oblika MKO osnovanih shodno Zakonu o mikrokreditnim organizacijama („Službene novine Federacije BiH, broj: 24/00). Stoga, sve MKF zakonski su pravni slijednik imovine, prava i obveza MKO osnovanih u skladu sa ZoMKO iz 2000. godine. U Prilogu 1. nalaze se osnovni podaci o MKF i MKD kojima je Agencija izdala dozvolu za rad za obavljanje poslova davanja mikrokredita.

Trend zatvaranja organizacijskih dijelova MKO u prvih šest mjeseci 2012. godine usporen je, pa tako MKO sa sjedištem u Federaciji BiH na dan 30.6.2012. imaju ukupno 344 organizacijska dijela, od čega u Federaciji BiH 228, Republici Srpskoj 113 i Distriktu Brčko 3, čime je ukupan broj organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH veći za 3 organizacijska dijela, odnosno za 1% u odnosu na kraj prethodne godine. Ukupno 187 organizacijskih dijelova MKO sa sjedištem u Federaciji BiH ima ovlasti za dodjelu mikrokredita, stoga su upisani u nadležni registar. Tijekom šest mjeseci 2012. godine, Agencija je izdala 7 suglasnosti za osnivanje organizacijskih dijelova, 7 suglasnosti za promjenu adrese organizacijskih dijelova i 4 suglasnosti za zatvaranje organizacijskih dijelova MKO. Organizacijske dijelove izvan Federacije BiH ima 9 MKF.

Agencija je dala dozvole za rad organizacijskih dijelova jednog MKD koje ima sjedište u Republici Srpskoj, a koje u Federaciji BiH posluje putem 27 podružnica i terenskih ureda.

2.1. Kadrovi

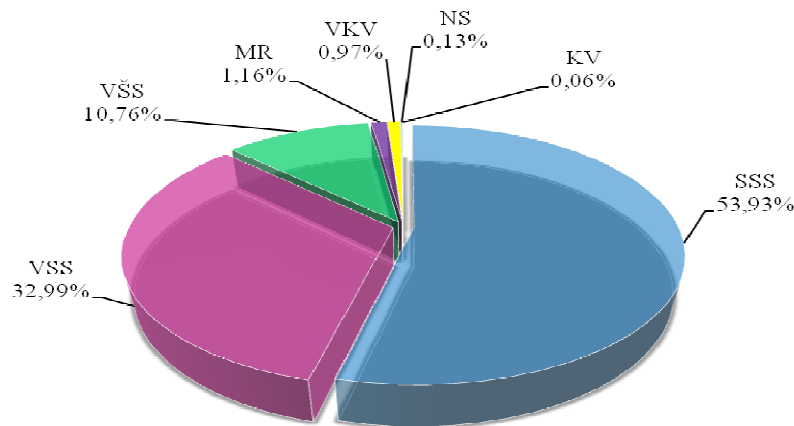
Tablica 2. Kvalifikacijska struktura zaposlenih

Rb.	Kvalifikacija	31.12.2011.		Ukupno	Učešće (%)	30.06.2012.		Ukupno	Učešće (%)	Indeks
		MKF	MKD			MKF	MKD			
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8	9=(7+8)	10	11=9/5
1.	NS	3	0	3	0,20	2	0	2	0,13	67
2.	KV	1	0	1	0,07	1	0	1	0,06	100
3.	VKV	15	0	15	0,99	15	0	15	0,97	100
4.	SSS	817	4	821	54,41	834	3	837	53,93	102
5.	VŠS	183	0	183	12,13	167	0	167	10,76	91
6.	VSS	469	4	473	31,35	508	4	512	32,99	108
7.	MR	13	0	13	0,86	18	0	18	1,16	138
UKUPNO		1.501	8	1.509	100,00	1.545	7	1.552	100,00	103

Sa 30.6.2012., mikrokreditni sektor zapošljava ukupno 1.552 radnika, što je za 43 radnika više u odnosu na 31.12.2011. ili 3%. MKF zapošljavaju 1.545 radnika ili 99,5%, a MKD 7 radnika ili 0,5%. U strukturi zaposlenih najveće je učešće SSS od 53,93%, VSS od 32,99% i VŠS od 10,76%.

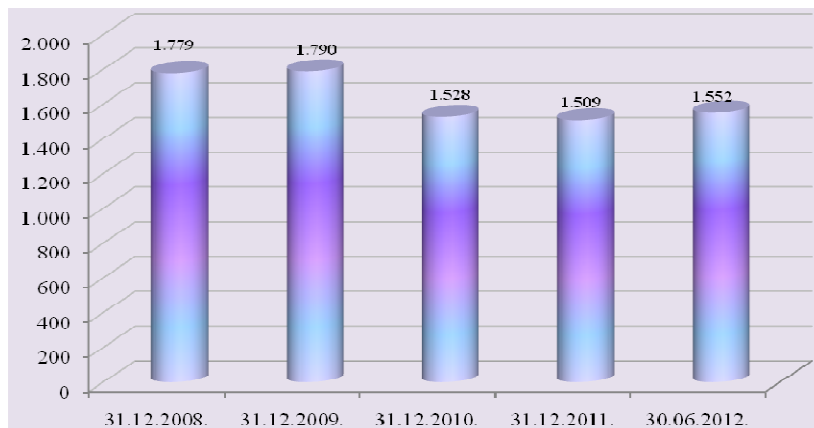
Učešće zaposlenih sa srednjom stručnom spremom je u porastu (za 2%), s visokom stručnom spremom (za 8%) i magistara (za 38%), dok je postotak učešća zaposlenih s višom stručnom spremom u padu (za 9%) i nižom stručnom spremom (za 33%) u odnosu na 31.12.2011.

Grafikon 3. Kvalifikacijska struktura zaposlenih u MKO na dan 30.6.2012.

Promatrajući broj zaposlenih kroz godine rada MKO, najveći broj zaposlenih zabilježen je na kraju 2009. godine kada su MKO zapošljavale 1.790 radnika, što u usporedbi sa stanjem na dan 30.6.2012., predstavlja smanjenje od 13%. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveće smanjenje broja zaposlenih, kod kojih je isti manji za 36%, odnosno 31%.

Grafikon 4. Broj zaposlenih u MKO po godinama

3. ANALIZA FINANCIJSKOG STANJA I USPJEŠNOSTI POSLOVANJA MKO

3.1. Bilanca stanja

Bilančna suma MKO sa 30.6.2012. iznosi 493,8 milijuna KM i za 8,7 milijuna KM ili 2% je manja u odnosu na stanje sa 31.12.2011. Rast bilančne sume u odnosu na kraj prethodne godine, bilježi 5 MKF, dok je pad zabilježilo 10 MKF i 1 MKD. Pad bilančne sume do 10% u odnosu na 31.12.2011. zabilježilo je 8 MKF i 1 MKD, dok je pad bilančne sume preko 10% u odnosu na kraj prethodne godine zabilježila 1 MKF, pad preko 20% zabilježila je 1 MKF, te pad bilančne sume preko 30% također 1 MKF. Najveće učešće u ukupnoj bilanci MKO ima šest MKF sa aktivom u iznosu od 453,1 milijuna KM ili 92%.

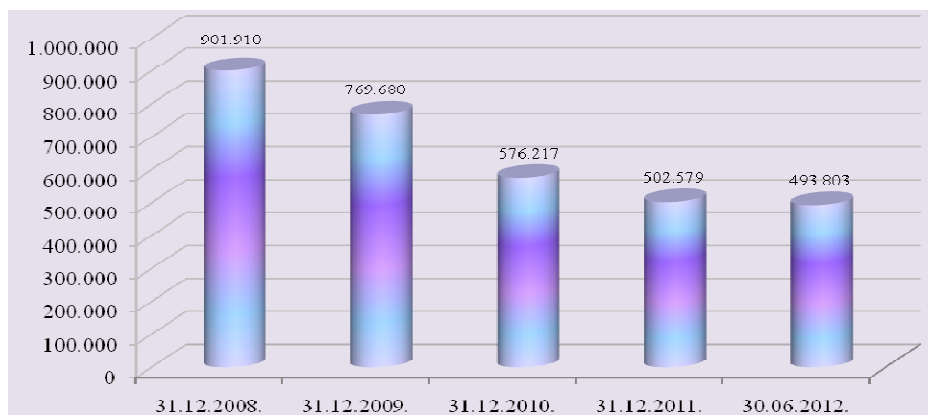
Tablica 3. Bilanca stanja MKO

u 000 KM

OPIS	31.12.2011.					30.6.2012.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=(2+4)	7	8	9	10	11=(7+9)	12
AKTIVA											
1. Novčana sredstva	28.973	6	270	14	29.243	28.694	6	119	7	28.813	99
2. Plasmani bankama	14.975	3	0	0	14.975	4.740	1	0	0	4.740	32
3. Krediti	412.802		1.582		414.384	415.847		1.536		417.383	101
4. Minus: rezerv. za kred. gubitke	11.647		11		11.658	14.441		26		14.467	124
5. Neto krediti	401.155	80	1.572	80	402.727	401.406	82	1.510	85	402.916	100
6. Posl. prostor i ost. fik. aktiva	47.838	10	75	4	47.913	47.546	10	101	6	47.647	99
7. Dugor. investicije	15	0	0	0	15	15	0	0	0	15	100
8. Ostala aktiva	9.048	2	57	3	9.105	11.190	2	38	2	11.229	123
9. Minus: rezerv. na ost. st. aktive, osim kredita	1.398	0	2	0	1.400	1.554		2		1.556	111
UKUPNO AKTIVA	500.606	100	1.973	100	502.579	492.037	100	1.766	100	493.803	98
PASIVA											
10. Obveze po uzet. kreditima	330.981	66	1.175	60	332.156	318.684	65	909	51	319.593	96
11. Ostale obveze	20.054	4	69	3	20.122	21.995	4	149	8	22.144	110
12. Kapital	149.571	30	729	37	150.301	151.358	31	707	40	152.066	101
UKUPNO PASIVA	500.606	100	1.973	100	502.579	492.037	100	1.766	100	493.803	98
Izvanbilančna evidencija	168.222		60		168.282	169.681		57		169.739	101

Promatrajući bilančnu sumu MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos iste zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosila 902 milijuna KM, što u usporedbi sa stanjem na dan 30.6.2012., predstavlja pad od čak 45%. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bilančne sume, kod kojih je ista pala za čak 75%, odnosno 68%.

Grafikon 5. Iznos aktive MKO (u 000 KM)

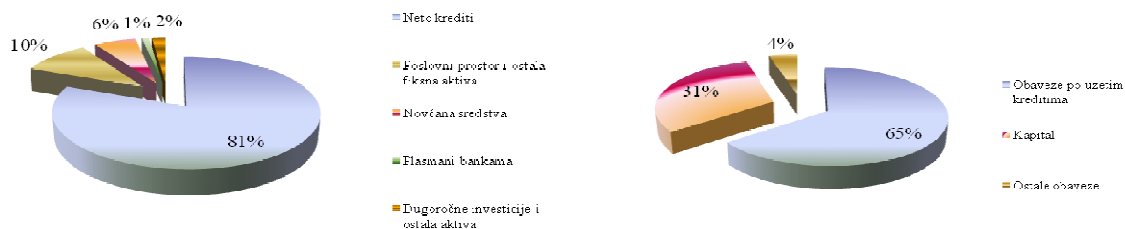
U strukturi aktive MKO, novčana sredstva iznose 28,8 milijuna KM ili 6% sa stopom pada od 1% u odnosu na 31.12.2011. i većinom se odnose na novčana sredstva MKF. Plasmani bankama iznose 4,7 milijuna KM ili 1%. Neke MKF mogu se suočiti sa rizikom likvidnosti, a kreditori općenito pokazuju visok stupanj opreza uslijed iskazanih rezultata poslovanja odnosno trenda koji iskazuje sektor, čime se fondacijama ograničava pristup novim kreditima kojim bi zadovoljili kratkoročne obveze, što uz lošu naplatu kredita može dovesti do nelikvidnosti.

Neto krediti, odnosno bruto krediti umanjeni za rezerviranja za kreditne gubitke iznose 403 milijuna KM ili 81% ukupne aktive i veći su za 189 tisuća KM ili 0,04% u odnosu na 31.12.2011. Pad neto kredita u odnosu na kraj prethodne godine, zabilježilo je 7 MKF i 1 MKD, dok je rast zabilježilo 8 MKF. U odnosu na 31.12.2011., pad neto kredita do 10% zabilježile su 4 MKF i 1 MKD, dok je pad preko 10% zabilježila 1 MKF. Također jedna MKF zabilježila je pad neto kredita preko 30% i 1 MKF koja je zabilježila pad od čak preko 60%.

Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva iznose 47,6 milijuna KM ili 10% ukupne aktive i za 266 tisuća KM ili 1%, ova bilančna pozicija manja je u odnosu na kraj prethodne godine. Postotak fiksne aktive u odnosu na ukupnu aktivu (umanjenu za donirani kapital) na razini sektora iznosi 10,71% što je neznatno više od dozvoljenog iznosa, a gledano pojedinačno, šest je MKF koje krše ovaj standard.

Iznos od 9,7 milijuna KM ili 2% odnosi se na dugoročne investicije (15 tisuća KM) i ostalu aktivu (9.673 tisuća KM umanjenu za rezerviranja na ostale stavke aktive osim kredita), koju čine obračunate kamate, avansi, aktivna vremenska razgraničenja i drugo. Dugoročne investicije odnose se na jednu MKF, dok je postotak ostale aktive kod svih MKO ispod 10% u odnosu na ukupnu aktivu.

Grafikon 6. Struktura aktive i pasive MKO

U strukturi pasive MKO, obveze po uzetim kreditima osnovni su izvor sredstava i iznose 319,6 milijuna KM ili 65% ukupne pasive i manje su za 4% u odnosu na 31.12.2011.

Tablica 4. Roćna struktura uzetih kredita

u 000 KM

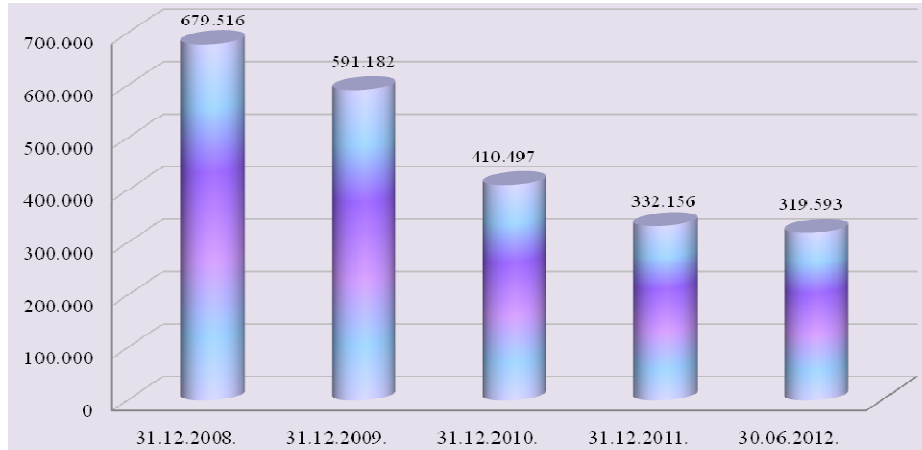
OPIS	31.12.2011.				30.0.2012.				Indeks
	MKF	MKD	UKUPNO	%	MKF	MKD	UKUPNO	%	
1	2	3	4=(2+3)	5	6	7	8=(6+7)	9	10=8/4
1. Obveze po uzetim kratkor. kreditima	82.347	723	83.070	25	70.477	458	70.935	22	85
2. Obveze po uzetim dugoroć. kreditima	248.634	452	249.086	75	248.207	451	248.658	78	100
UKUPNO	330.981	1.175	332.156	100	318.684	909	319.593	100	96

Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, dugoroćni krediti (kojih nemaju 4 MKF) iznose 248,6 milijuna KM ili 78% i manji su za 428 tisuća KM, odnosno 0,17% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupnih obveza po uzetim kreditima, kratkoroćni krediti (kojih nema 5 MKF) iznose 71 milijun KM ili 22% i imaju stopu pada od 15% u odnosu na kraj prethodne godine. Na obveze po uzetim kreditima na MKF odnosi se 318,7 milijuna KM ili 99,7% od ukupnih obveza po uzetim kreditima.

Promatrajući iznos ukupnih obveza MKO po uzetim kreditima kroz godine rada MKO, najveći iznos istih zabilježen je na kraju 2008. godine kada su iznosile 679,5 milijuna KM, što

u usporedbi sa stanjem na dan 30.6.2012., predstavlja pad od 53%. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa ukupnih obveza po uzetim kreditima, kod kojih su iste pale za čak 90%, odnosno 88%.

Grafikon 7. Iznos obveza MKO po uzetim kreditima po godinama (u 000 KM)

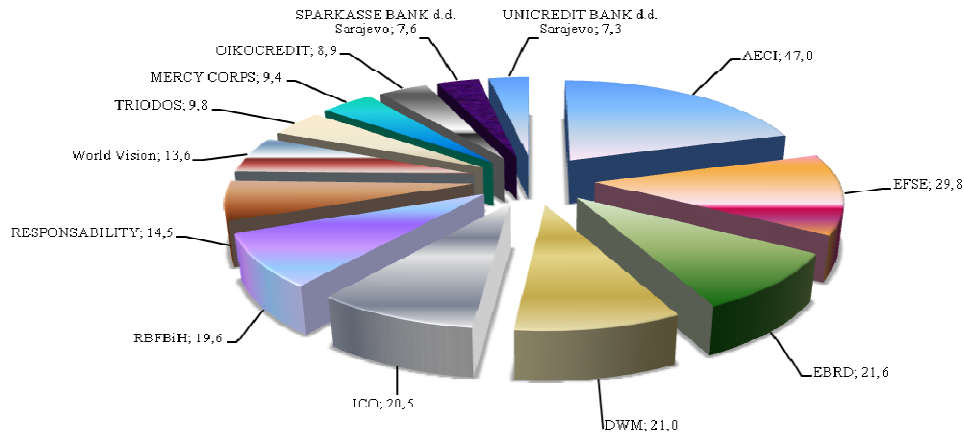
Najznačajniji kreditori MKO na koje se odnosi 72% od ukupnih kreditnih obveza su:

- 1.) AECI – Agencija za međunarodnu suradnju Kraljevine Španjolske (47 milijuna KM);
- 2.) EFSE – Europski fond za Jugoistočnu Europu, Luksemburg (29,8 milijun KM);
- 3.) EBRD – Europska banka za obnovu i razvoj, Velika Britanija (21,6 milijuna KM);
- 4.) DWM – Developing World Markets, SAD (21 milijun KM);
- 5.) ICO – Instituto de Credito Oficial, Španjolska (20,5 milijuna KM);
- 6.) Razvojna banka Federacije BiH¹ (19,6 milijuna KM);
- 7.) Responsibility SICAV, Švicarska (14,5 milijuna KM);
- 8.) World Vision International, USA (13,6 milijun KM);
- 9.) Triodos – Doen, Nizozemska (9,8 milijuna KM).
- 10.) Mercy Corps, SAD (9,4 milijuna KM);
- 11.) Oikokredit, Nizozemska (8,9 milijuna KM);
- 12.) Sparkasse Bank d.d. Sarajevo, BiH (7,6 milijuna KM) i
- 13.) UniCredit Bank d.d. Mostar, BiH (7,3 milijuna KM).

Jedna MKF kod prvog kreditora ima izloženost 42%, a kod četvrtog čak 63%, a obzirom da se radi o velikoj koncentraciji u izvorima sredstava, isto predstavlja opasnost za ovu MKF, jer u slučaju povlačenja sredstava, njezina budućnost može biti značajno ugrožena.

¹ Sredstva su plasirana u okviru Projekta lokalnih inicijativa LIP I i LIP II koja su Odlukom Vlade Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“, br: 78/06 i 34/07) na upravljanje prenesena Razvojnoj banci Federacije BiH.

Grafikon 8. Izvori sredstava MKO na dan 30.6.2012. (u mil. KM)

Ostale obveze iznose 22,1 milijuna KM ili 4% ukupne pasive, a čine ih obveze prema zaposlenim, dobavljačima, pasivna vremenska razgraničenja i drugo. Ukupno 7 MKF ima postotak ostalih obveza veći od 10% u odnosu na ukupne obveze.

Izvanbilančna evidencija iznosi 169,7 milijuna KM, koju čine otpisana kreditna potraživanja (169,2 milijuna KM) i komisioni poslovi (0,5 milijuna KM koje imaju dvije MKF) i za 1% je veća od stanja sa 31.12.2011.

3.2. Kapital

Ukupni kapital MKO na dan 30.6.2012. iznosi 152,1 milijuna KM ili 31% ukupne pasive i veći je za 1,8 milijuna KM ili 1% u odnosu na kraj 2011. godine. Kapital MKF iznosi 151,4 milijuna MKF ili 99,5%, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM ili 0,5%. Pet MKF ima postotak iznosa kapitala (umanjenog za donirani kapital) u odnosu na ukupnu aktivu manji od dozvoljenog iznosa.

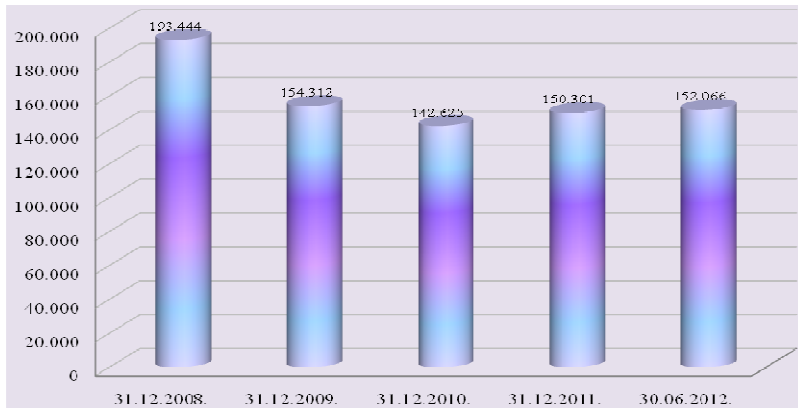
Tablica 5. Struktura kapitala MKO

u 000 KM

OPIS	31.12.2011.					30.6.2012.					Indeks
	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	Stanje za MKF	%	Stanje za MKD	%	UKUPNO	
1	2	3	4	5	6=2+4	7	8	9	10	11=7+9	12=11/6
Donirani kapital	43.061	29	0	0	43.061	48.003	32	0	0	48.003	111
Temeljni kapital	10.157	7	600	82	10.757	9.087	6	600	85	9.687	90
Višak/manjak pr. nad ras.	93.411	62	0	0	93.411	91.358	60	0	0	91.358	98
Emisioni ažio	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neraspoređena dobit	0	0	29	4	29	0	0	7	1	7	24
Zakonske rezerve	0	0	100	14	100	0	0	101	14	101	101
Ostale rezerve	2.942	2	0	0	2.942	2.910	2	0	0	2.910	99
UKUPNO KAPITAL	149.571	100	729	100	150.301	151.358	100	708	100	152.066	101

Promatrajući iznos kapitala MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 193,4 milijuna KM, što u usporedbi sa stanjem na dan 30.6.2012., predstavlja pad od 21%. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad iznosa kapitala, kod kojih je isti pao za čak 76%, odnosno 73%.

Grafikon 9. Iznos kapitala MKO po godinama (u 000 KM)

U strukturi kapitala najznačajniji je višak prihoda nad rashodima koji iznosi 91,3 milijuna KM, te čini 60% ukupnog kapitala MKF i manji je za 2.053 milijuna KM ili 2% u odnosu na kraj prethodne godine. Manjak prihoda nad rashodima za razdoblje od 1.1. do 30.6.2012. ostvarilo je 5 MKF, a višak prihoda nad rashodima 10 MKF, dok je jedno MKD ostvarilo neto dobit.

Neraspoređena dobit i rezerve jednog MKD iznose 108 tisuća KM ili 15% ukupnog kapitala MKD. Višak prihoda nad rashodima od redovitog poslovanja, ostvarile su samo 2 MKF, dok je 1 MKD ostvarilo dobit od redovitog poslovanja, a 13 MKF ostvarilo je manjak prihoda nad rashodima. Od tih 13 MKF, 8 ih je zahvaljujući izvanrednim prihodima koji su veći od iznosa ostvarenog manjka prihoda nad rashodima od redovitog poslovanja, na kraju drugog kvartala 2012. godine, ostvarilo pozitivan rezultat. Izvanredni prihodi izravan su rezultat povećane naplate potraživanja po otpisanim kreditima.

Značajan izvor kapitala MKF čini donirani kapital koji iznosi 48 milijuna KM ili 32% ukupnog kapitala, dok jedno MKD nema doniranog kapitala. Donirani kapital u odnosu na kraj prethodne godine povećan je za 4,9 milijuna KM, odnosno 11%, i odnosi na povećanje doniranog kapitala kod tri MKF za koje je kontrolom utvrđeno da su o stanju istog pogrešno izvješćivale Agenciju u prethodnim razdobljima. Temeljni kapital MKO na dan 30.6.2012. iznosi 9,7 milijuna KM ili 6% ukupnog kapitala. Ostale rezerve iznose 3 milijuna KM, ili 2% ukupnog kapitala i odnose se na 3 MKF.

3.3. Kreditni portfelj

Osnovna djelatnost MKO je mikrokreditiranje na koje se odnosi iznos od 417,4 milijuna KM ili 84% ukupne aktive mikrokreditnog sektora. Razina ukupnih kredita sektora ovisi o stanju kredita MKF na koje se odnosi 401,4 milijuna KM ili 99,6% od ukupnih kredita, dok se na MKD odnosi 1,5 milijuna KM ili 0,4% od ukupnih kredita. Neto krediti, koje čine ukupni krediti umanjeni za rezerve za kreditne gubitke prikazani su u Tablici 6.

Tablica 6. Neto krediti

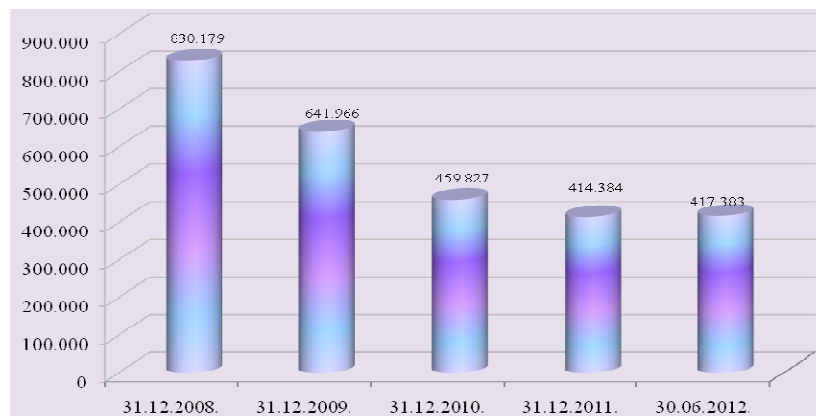
u 000 KM

Red. Broj	OPIS	31.12.2011.			30.6.2012.			Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	MKF	MKD	Ukupno	
1	2	3	4	5=(3+4)	6	7	8=(6+7)	9=8/5
1.	Kreditni	412.802	1.582	414.384	415.847	1.536	417.383	101
2.	Rezerve za kreditne gubitke	11.647	11	11.658	14.441	26	14.467	124
3.	Neto krediti (1.-2.)	401.155	1.572	402.727	401.406	1.510	402.916	100

Neto krediti iznose 403 milijuna KM i za 189 tisuća KM ili 0,04% su veći u odnosu na 31.12.2011., dok su krediti na bruto osnovi također veći za 1% u odnosu na kraj prethodne godine. Rezerve za kreditne gubitke iznose 14,4 milijuna KM i veće su za 24% u odnosu na 31.12.2011., što je rezultat dodatnih značajnih rezerviranja kod jedne od najvećih MKF u Federaciji BiH. Omjer rezervi za kreditne gubitke u odnosu na ukupan kreditni portfelj iznosi 3,47%, te u odnosu na omjer sa 31.12.2011., bilježi pogoršanje od 0,66 postotnih poena.

Promatrajući bruto portfelj MKO kroz godine rada MKO, najveći iznos istog zabilježen je na kraju 2008. godine kada je iznosio 830,2 milijuna KM, što u usporedbi sa stanjem na dan 30.6.2012., predstavlja pad od čak 50%. Promatrajući ova dva razdoblja, kod pojedinačnih MKO, dvije MKF su zabilježile najveći pad bruto portfelja, kod kojih je isti pao za čak 75%, odnosno 72%.

Grafikon 10. Iznos bruto portfelja MKO po godinama (u 000 KM)

Tablica 7. Sektorska i ročna struktura mikrokredita MKO na dan 30.6.2012.

u 000 KM

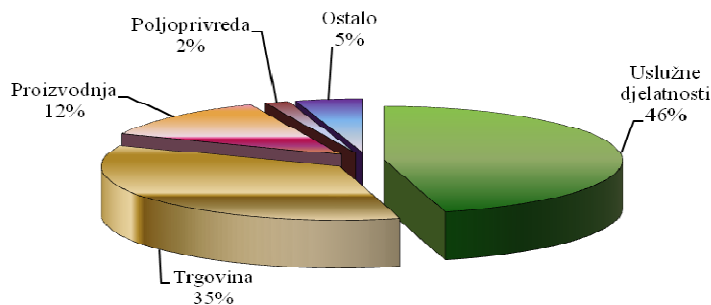
Red. Broj	Mikrokrediti	Kratkoročni krediti	Dugoročni krediti	Dospjela potraživanja	UKUPNO	%
1	2	3	4	5	6=(3+4+5)	7
1.	Pravnim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	1.426	3.546	46	5.017	46%
b.)	Trgovina	1.382	2.454	37	3.872	35%
c.)	Poljoprivreda	33	143	2	178	2%
d.)	Proizvodnja	561	788	13	1.362	12%
e.)	Ostalo	133	364	4	501	5%
	UKUPNO 1:	3.534	7.295	102	10.931	100%

2.	Fizičkim osobama					
a.)	Uslužne djelatnosti	9.328	82.972	1.424	93.723	23%
b.)	Trgovina	6.315	43.882	916	51.112	13%
c.)	Poljoprivreda	10.207	132.545	1.259	144.011	35%
d.)	Proizvodnja	1.868	21.496	384	23.748	6%
e.)	Stambene potrebe	3.010	46.193	354	49.556	12%
f.)	Ostalo	12.262	31.253	786	44.302	11%
UKUPNO 2:		42.990	358.340	5.123	406.452	100%
UKUPNO (1+2):		46.524	365.634	5.224	417.383	

Prema sektorskoj strukturi mikrokredita 406,4 milijuna KM ili 97% od ukupnih kredita plasirano je fizičkim osobama, a 11 milijuna ili 3% pravnim osobama.

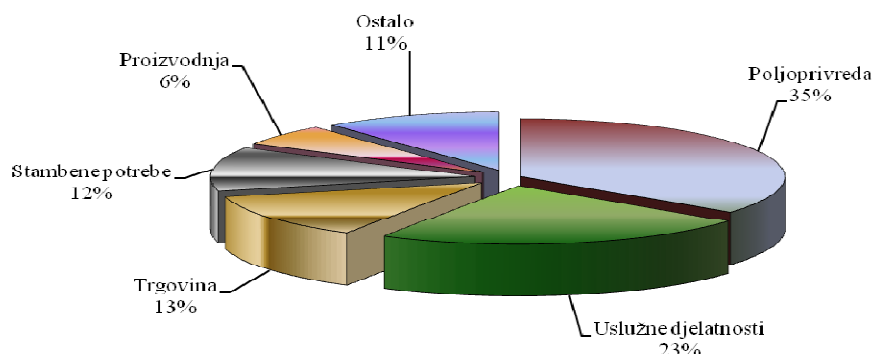
U ročnoj strukturi mikrokredita na kratkoročne kredite, u koje se uključuju i dospjela potraživanja odnosi se 51,8 milijuna KM ili 12 %, a na dugoročne kredite 365,6 milijuna KM ili 88%. Sama dospjela potraživanja iznose ukupno iznose 5,2 milijuna KM ili 1% od ukupnih kredita i gotovo u cijelosti se odnose na kredite fizičkim osobama.

Grafikon 11. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih pravnim osobama

Prema granskoj strukturi najveći iznos, od ukupnog iznosa mikrokredita danih **pravnim osobama**, plasiran je za uslužne djelatnosti i trgovinu – uslužne djelatnosti 5 milijuna KM ili 46%, odnosno trgovina 3,9 milijuna KM ili 35%. Za proizvodnju je dano 1,4 milijuna KM ili 12% od ukupnog iznosa mikrokredita danih pravnim osobama, dok je za poljoprivredu dano 0,2 milijuna KM ili 2%, a za ostale namjene 0,5 milijuna KM ili 5%.

Grafikon 12. Sektorska struktura mikrokredita plasiranih fizičkim osobama

Što se tiče kredita **fizičkim osobama**, 144 milijuna KM ili 35% plasirano je za poljoprivredu, zatim 93,7 milijuna KM ili 23% za uslužne djelatnosti, za trgovinu je plasirano 51,1 milijun KM ili 13%, za stambene potrebe 49,6 milijuna KM ili 12%, za proizvodnju 23,7 milijuna KM ili 6%, te za ostalo 44,3 milijuna KM ili 11%.

Na temelju analize granske strukture zaključuje se da je mikrokreditiranje najvećim dijelom usmjereno na kreditiranje poljoprivrede i uslužnih djelatnosti, te se većim dijelom odnosi na dugoročne kredite fizičkim osobama iz čega proističe da se krediti u najvećem broju slučajeva odobravaju osobama koje nemaju pristup tradicionalnim izvorima financiranja kako zbog rizičnosti posla kojeg obavljaju, tako i zbog nedostatka adekvatnih kolaterala.

Postotak kredita koji se daju za uslužne djelatnosti fizičkim osobama u porastu je, dok su krediti dani za stambene potrebe i ostale namjene u padu, što znači da je fokus sektora usmjeren na podršku mikropoduzetništva.

Odlukom o visini i načinu formiranja i održavanja rezervi za pokriće kreditnih gubitaka mikrokreditnih organizacija („Službene novine Federacije BiH“, broj: 27/07), MKO su dužne sva kreditna sredstva i druga potraživanja raspoređivati u određene grupe primjenom kriterija broja dana kašnjenja u otplati na način da za svaku grupu izdvaja rezerve za kreditne i druge gubitke na teret troškova poslovanja.

Osnovicu za obračun visine rezervi čini iznos neotplaćenog kredita, dospjele kamate i naknade i sve druge stavke kod kojih je MKO izložena riziku nemogućnosti naplate, odnosno poslovnog neuspjeha. Iznosi potraživanja razvrstanih u zadane grupe i obračunate rezerve po tim grupama sa stanjem na dan 30.6.2012. vide se iz sljedeće tablice:

Tablica 8. Izvješće o visini i načinu formiranja rezervi za kreditne gubitke na dan 30.6.2012.

u 000 KM

Rb.	Dani kašnjenja	Stope rezerviranja	Iznos kredita	Dospjela kamata		Iznos ostalih stavki aktive	Rezerviranja			Ukupna rezerviranja
				Stopa rezerviranja	Iznos kamate		Po kreditima	Po dospjelim kamatama	Po ostalim stavkama aktive	
1	2	3	4	5	6	7	8=(4x3)/100	9=(5x6)/100	10=(7x3)/100	11=(8+9+10)
1.	0	0%	373.528	0%	48	287	0	0	0	0
2.	1 – 15	2%	11.736	2%	222	0	234	5	0	239
3.	16 – 30	15%	16.498	100%	264	0	2.475	264	0	2.739
4.	31 – 60	50%	7.247	100%	262	0	3.623	262	0	3.885
5.	61 – 90	80%	2.803	100%	156	0	2.242	156	0	2.398
6.	91 – 180	100%	5.571	100%	865	0	5.893	869	0	6.762
UKUPNO			417.383		1.816	287	14.467	1.556	0	16.023

7.	preko 180	Otpis	5.772	100%	1.856					
----	-----------	-------	--------------	------	--------------	--	--	--	--	--

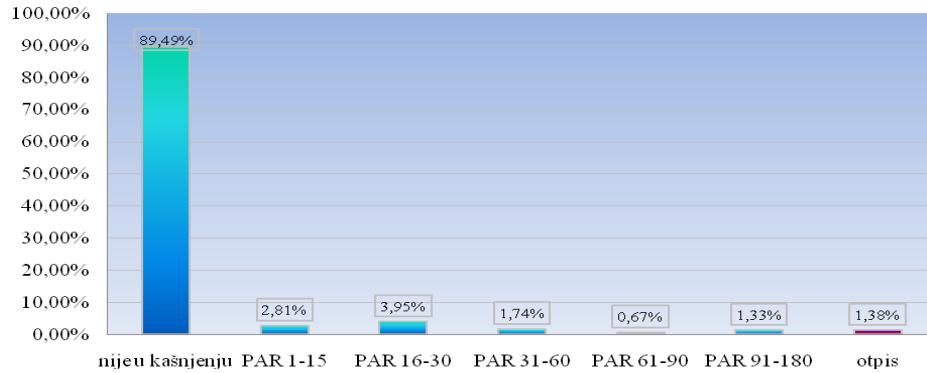
Kašnjenje u otplati dulje od jednog dana imaju krediti u iznosu 43,8 milijuna KM. Stopa kredita u kašnjenju preko jednog dana na kraju drugog kvartala 2012. godini iznosila je 10,51% i bilježi značajan porast u odnosu na kraj prethodne godine (za 4,42 postotna poena).

Ukupan iznos dospjelih kamata po aktivnim kreditima koji imaju kašnjenje u otplati dulje od jednog dana iznosi 1,7 milijuna KM.

Ukupan iznos obračunatih rezervi po svim osnovama je 16 milijuna KM i u odnosu na 31.12.2011., veće su za 23%, dok je otpis za šest mjeseci 2012. godine iznosio 5,7 milijuna KM po glavnici i 1,8 milijuna KM po kamati.

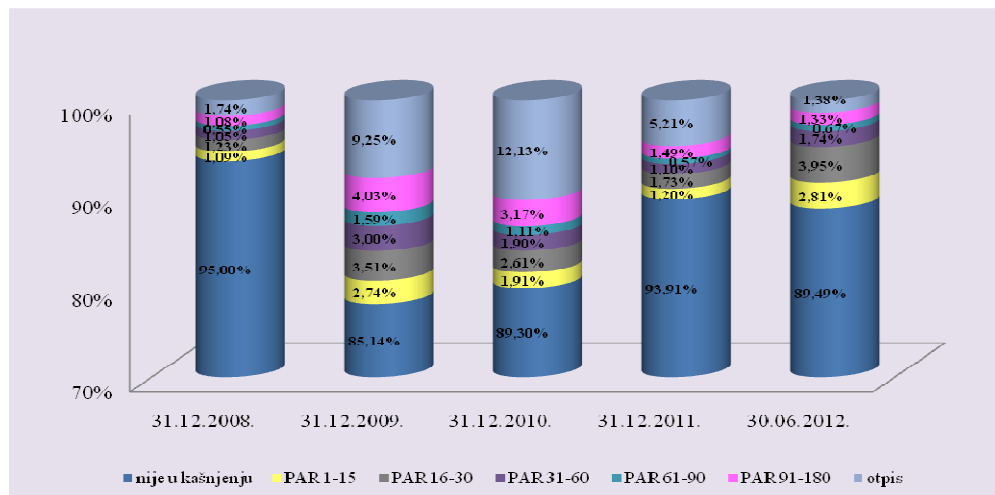
Grafikon 13. Kvaliteta portfelja MKO na dan 30.6.2012.

U usporedbi s prethodnom godinom, usprkos blagom rastu mikrokreditnog portfelja, mikrokreditni sektor na dan 30.6.2012. iskazuje pogoršanje pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja.

Pogoršanje kvalitete aktivnog portfelja iskazano je povećanjem stope rezervi za kreditne gubitke sa 2,81%, koliko je iznosila na 31.12.2011. godine, na 3,47%. Portfelj u riziku preko 30 dana kašnjenja također je povećan sa 3,16% na 3,74%. Ukupan rezultat sektora po pitanju rizičnosti portfelja nalazi se u okvirima standarda propisanog od Agencije, dok od 16 MKO, 7 MKF ne zadovoljava standard Agencije u pogledu rizičnosti portfelja koji mora biti ispod 5%. Portfelj u riziku preko jednog dana kašnjenja bilježi značajan rast (za 4,42 postotna poena), te je sa 6,09% koliko je iznosio na kraju prethodne godine, povećan na 10,51%. Analizom izvješća MKO, utvrđeno je da je do pogoršanja sektorskih pokazatelja kvalitete aktivnog kreditnog portfelja na 30.6.2012., došlo uslijed dodatnih značajnih rezerviranja jedne od najvećih MKO u Federaciji BiH. U šest mjeseci 2012. godine MKO su otpisale 5,7 milijuna KM glavnice, odnosno 1,38% ukupnih bruto kredita.

Grafikon 14. Klasifikacija bruto portfelja MKO po godinama

Negativan utjecaj i posljedice globalne ekonomske krize na financijski sektor, posebno su izraženi kod poslovanja MKO kroz segment kreditiranja i kvalitetu kreditnog portfelja. Zbog trenda rasta nenaplativih potraživanja iz ranijeg razdoblja, odnosno kašnjenja klijenata u plaćanju dospjelih kreditnih obveza, došlo je do aktiviranja jamstava kod jednog broja kredita u kašnjenju, koji su imali ovakvu vrstu osiguranja, tako da je teret otplate tih kredita pao na jamce, odnosno žirante.

S ciljem prikupljanja, praćenja i analize podataka o kreditima koje otplaćuju jamci, Agencija je od 31.12.2009. propisala novi izvještajni obrazac OKJ - otplata kredita na teret jamaca.

Prema izvješćima MKO u Federaciji BiH sa 30.6.2012. godine, 8.597 jamaca otplatilo je 4,7 milijuna KM od ukupno odobrenih kredita koje otplaćuju jamci u iznosu od 44,8 milijuna KM (7.759 kreditnih partija), što je za 0,5% više jamaca koji otplaćuju tuđe kredite u usporedbi sa 31.12.2011. (4,2 milijuna KM otplatilo je 8.553 jamca, dok je iznos ukupno odobrenih kredita koje otplaćuju jamci bio 45,6 milijuna KM – 7.805 kreditnih partija).

Od ukupnog broja kreditnih partija, 3,66% kreditnih partija otplaćuju jamci, i u odnosu na kraj 2011. godine učešće kreditnih partija koje otplaćuju jamci u ukupnom broju kreditnih partija u neznatnom je porastu, za 0,04 postotna poena. Od 16 MKO, dvije MKF nemaju evidentiranih otplata na teret jamaca, dok je kod dvije MKF zabilježeno najveće učešće kreditnih partija koje otplaćuju jamci u odnosu na ukupan broj kreditnih partija (15,34% i 6,43%).

Stanje preostalog duga po kreditima koje otplaćuju jamci sa 30.6.2012. iznosi 10,5 milijuna KM, što čini 2,53% bruto kredita MKO i u odnosu na 31.12.2011. udio preostalog duga u bruto portfelju manji je za 0,34 postotna poena. (31.12.2011. stanje preostalog duga po kreditima koje su otplaćivali jamci iznosilo je: 11,9 milijuna KM u odnosu na 414,4 milijuna KM bruto portfelja).

3.4. Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite

Efektivna kamatna stopa na mikrokredite je ukupna cijena tih kredita, a obračunava se i iskazuje sukladno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope na kredite i depozite („Službene novine Federacije BiH“, br: 27/07, 46/09 i 46/11).

U obračun efektivne kamatne stope uključuju se podaci o visini nominalne kamatne stope na kredite, iznosu naknada i provizija koje MKO izračunavaju klijentu u postupku odobravanja kredita i iznos naknada i provizija poznatih na dan izračuna, koje MKO izračunava klijentu tijekom realiziranja ugovora o kreditu.

Ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope računaju se na novoodobrene kredite u izvještajnom mjesecu.

Tablica 9. *Prosječne ponderirane nominalne i efektivne kamatne stope na mikrokredite za II. kvartal 2012. godine – po proizvodima*

Rb.	OPIS	Ponderirana nominalna kamatna stopa (prosječna)	Ponderirana efektivna kamatna stopa (prosječna)
1.	Kratkoročni mikrokrediti za:		
1.1.	Uslužne djelatnosti	25,40%	32,86%
1.2.	Trgovinu	24,90%	32,47%
1.3.	Poljoprivredu	23,75%	31,36%
1.4.	Proizvodnju	24,09%	29,76%
1.5.	Stambene potrebe	20,95%	26,85%
1.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	33,24%	40,48%
1.7.	Ostalo	20,93%	32,97%
2.	Dugoročni mikrokrediti za:		
2.1.	Uslužne djelatnosti	25,43%	29,94%
2.2.	Trgovinu	26,46%	31,07%
2.3.	Poljoprivredu	21,02%	24,52%
2.4.	Proizvodnju	23,75%	27,30%
2.5.	Stambene potrebe	21,54%	24,79%
2.6.	Nenamjenski-osnovne potrebe	27,79%	33,24%
2.7.	Ostalo	25,46%	31,81%

Za kratkoročne kredite, prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa kreće se u rasponu od 20,93 % za ostalo do 33,24 % za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu 26,85 % za stambene potrebe do 40,48 % za nenamjenske kredite.

Prosječna ponderirana nominalna kamatna stopa na dugoročne kredite kreće se u rasponu 21,02 % za poljoprivredu do 27,79 % za nenamjenske kredite, a efektivna kamatna stopa u rasponu od 24,52 % za poljoprivredu do 33,24 % za nenamjenske kredite.

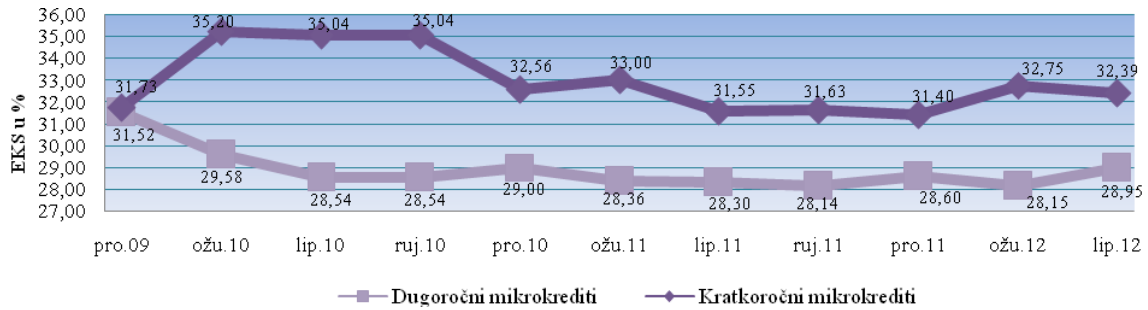
Analizirajući kamatne stope MKO po kreditnim proizvodima zaključuje se da su najjeftiniji krediti plasirani za poljoprivredne djelatnosti, dok su najskuplji nenamjenski, odnosno krediti za osnovne potrebe.

Prosječne efektivne kamatne stope na kratkoročne i dugoročne mikrokredite u Federaciji BiH po kvartalima prikazane su u Tablici 10.

Tablica 10. *Prosječne efektivne kamatne stope (EKS) na mikrokredite po kvartalima*

PROSJEČNA EKS u % na	2009.	2010.				2011.				2012.	
	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.	31.03.	30.06.	30.09.	31.12.	31.03.	30.06.
Kratkoročne mikrokredite	31,73	35,20	35,04	35,04	32,56	33,00	31,55	31,63	31,40	32,75	32,39
Dugoročne mikrokredite	31,52	29,58	28,54	28,54	29,00	28,36	28,30	28,14	28,60	28,15	28,95

Grafikon 15. Trend kretanja prosječnih efektivnih kamatnih stopa na mikrokredite po kvartalima (u %)

Na kraju drugog kvartala 2012. godine, prosječne efektivne kamatne stope u mikrokreditnom sektoru na dugoročne kredite, u odnosu na 31.12.2011., bilježe neznatan porast (0,35 postotnih poena), dok su prosječne efektivne kamatne stope na kratkoročne kredite također u porastu (0,99 postotnih poena).

U cilju povećanja transparentnog kreditiranja i zaštite potrošača-klijenta mikrokreditnih organizacija, Agencija je spriječila iskazivanje kamatnih stopa na mjesečnoj osnovi čak i kada se iskazuju efektivne kamatne stope na kredite, kako se klijenti MKO ne bi dovodili u zabludu.

Agencija očekuje da će primjena navedenog propisa rezultirati dodatnim smanjenjem kamatnih stopa kod mikrokreditnih organizacija s obzirom da će klijenti biti bolje informirani o jedinstveno iskazanim kamatnim stopama na mikrokredite kako u sredstvima javnog informiranja, reklamnim oglašavanjima, tako i u ugovorima o kreditu.

Kako za formiranje kamatnih stopa na mikrokredite najznačajniju stavku čine visoki administrativni troškovi mikrokreditnih organizacija, Agencija u kontrolama MKO posebnu pozornost posvećuje i opravdanosti određenih troškova u smislu članka 38. ZoMKO koje na koncu utječu na formiranje kamatnih stopa mikrokreditnih organizacija, održivost organizacija, te zaštitu doniranih sredstava.

3.5. Račun dobiti i gubitka

Struktura računa dobiti i gubitka mikrokreditnog sektora Federacije BiH je prikazana u Tablici 11.

Tabela 11. Račun dobiti i gubitka

u 000 KM

Red. Broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2011.				Za razdoblje 1.1. - 30.6.2012.				Indeks
		MKF	MKD	Ukupno	%	MKF	MKD	Ukupno	%	
1	2	1	2	3=(1+2)	4	5	6	7=(5+6)	8	9=(7/3)
1.	PRIHODI PO KAMATAMA I SLIČNI PRIHODI									
1.1.	Prihodi od kamata i slični prihodi	46.012	161	46.173	92	43.699	191	43.890	89	95
1.2.	Operativni prihodi	3.873	30	3.903	8	5.202	28	5.230	11	134
2.	UKUPNI PRIHODI (1.1.+1.2.)	49.885	191	50.076	100	48.901	219	49.120	100	98
3.	RASHODI									
3.1.	Rashodi po kamatama i sl. rashodi	11.791	32	11.823	22	9.835	41	9.876	18	84
3.2.	Operativni rashodi	32.627	146	32.773	62	35.629	158	35.787	65	109
3.3.	Trošk. rezer. za kred. i dr. gubitke	7.997	5	8.002	15	9.680	26	9.706	17	121
4.	UKUPNI RASHODI (3.1.+3.2.+3.3.)	52.415	183	52.598	100	55.144	225	55.369	100	105
5.	IZVANREDNI PRIHODI	7.258	22	7.280		8.152	15	8.167		112
6.	IZVANREDNI RASHODI	294	0	294		638	1	639		217
7.	UKUPNO PRIHODI - RASHODI (2+5-4-6)	4.434	30	4.464		1.272	7	1.279		29
8.	VIŠAK/MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	4.434		4.434		1.272		1.272		29
9.	DOBIT PRIJE OPOREZIVANJA		30	30			7	7		
10.	POREZI		3	3			1	1		
11.	NETO DOBIT/GUBITAK		27	27			6	6		
12.	UKUPAN FIN. REZULTAT			4.461				1.278		

Ukupni prihodi MKO za razdoblje 1.1. - 30.6.2012. iznose 49,1 milijun KM, od čega se 48,9 milijuna KM ili 99,6% odnosi na prihode MKF, a 0,2 milijuna KM ili 0,4% na prihode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine, ukupni prihodi su manji za 0,9 milijuna KM ili 2%.

Najveći dio prihoda, odnosi se na prihode od kamata koji iznose 43,9 milijuna KM ili 89% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, manji su za 2,3 milijuna KM ili 5%, dok operativni prihodi iznose 5,2 milijuna KM ili 11% ukupnih prihoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 1,3 milijuna KM, odnosno za 34%.

Ukupni rashodi iznose 55,3 milijuna KM od kojih se 55,1 milijun ili 99,6% odnosi na rashode MKF, a 0,2 milijuna KM ili 0,4% na rashode jednog MKD. U odnosu na isto razdoblje prethodne godine ukupni rashodi su veći za 2,7 milijuna KM ili 5%.

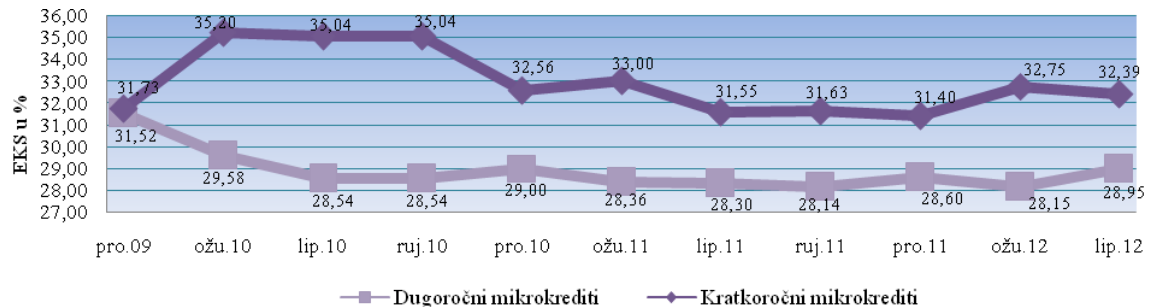
U strukturi rashoda, 9,9 milijuna KM ili 18% od ukupnih rashoda odnosi se na rashode po kamatama na uzete kredite i ostale slične rashode i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine manji su za 1,9 milijuna KM ili 16%. Operativni rashodi iznose 35,7 milijuna KM ili

65% ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 3 milijuna KM ili 9%. Operativni rashodi sastoje se od troškova plaća i doprinosa u iznosu od 19,7 milijuna KM (1.1.-30.6.2011. godine: 18,1 milijun KM), troškova poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režija u iznosu od 8,5 milijuna KM (1.1.-30.6.2011. godine: 9 milijuna KM), te ostalih operativnih troškova u iznosu od 7,5 milijuna KM (1.1.-30.6.2011. godine: 5,7 milijuna KM). Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke iznose 9,7 milijuna KM ili 17% od ukupnih rashoda i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine veći su za 1,7 milijuna KM ili 21%.

Izvanredni prihodi MKO ostvareni u razdoblju od 1.1. do 30.6.2012. iznose 8,1 milijuna KM i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 887 tisuća KM, odnosno za 12%. Preko 90% izvanrednih prihoda, odnosi se na naplatu potraživanja po otpisanim kreditima. Izvanredni rashodi MKO ostvareni u šest mjeseci 2012. godine iznose 639 tisuća KM, i u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, veći su za 345 tisuća KM odnosno za 117%.

Za razdoblje 1.1.-30.6.2012., neto dobit jednog MKD iznosila je 6 tisuća KM (1.1. – 30.6.2011. godine: 27 tisuća KM). U ovom razdoblju MKF su ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 1.272 tisuće KM, dok su u istom razdoblju prethodne godine, MKF ostvarile višak prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 4.434 tisuće KM. U razdoblju 1.1. – 30.6.2012., od ukupno 15 MKF, manjak prihoda nad rashodima imalo je 5 MKF i to u ukupnom iznosu od 4.174 tisuće KM, a višak prihoda nad rashodima ostvarilo je 10 MKF u ukupnom iznosu od 5.446 tisuća KM. Jedna od najvećih MKF u Federaciji BiH ostvarila je za šest mjeseci 2012. godine 4 milijuna KM manjka prihoda nad rashodima, dok se preostalih 175 tisuća KM manjka, odnosi na 4 MKF manjeg opsega.

Grafikon 16. Ukupan finansijski rezultat MKO po kvartalima (u 000 KM)

Na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren je pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.278 tisuću KM, što je za 3.184 tisuće KM ili 71% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

4. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Analizirajući izvješća MKO sa 30.6.2012. možemo konstatirati sljedeće:

- MKO sa 30.6.2012. zapošljavaju ukupno 1.552 radnika što je za 43 radnika ili 3% više u odnosu na 31.12.2011.;
- Bilančna suma MKO sa 30.6.2012. iznosi 493,8 milijuna KM, od čega se na MKF odnosi 492 milijuna KM ili 99,6%, a na MKD 1,8 milijuna KM ili 0,4% od ukupne bilance MKO;
- Bilančna suma MKO na kraju drugog kvartala 2012. godine bila je manja za 8,7 milijuna KM ili 2% u odnosu na stanje sa 31.12.2011.;
- Ukupni bruto krediti MKO sa 30.6.2012. iznose 417,4 milijuna KM i čine 84% ukupne aktive MKO, dok neto krediti iznose 403 milijuna KM. Krediti na bruto osnovi veći su za 1% u odnosu na stanje sa 31.12.2011.;
- Osnovni izvor sredstava MKO su obveze po uzetim kreditima koje na dan 30.6.2012. iznose 319,6 milijuna KM ili 65% ukupne pasive MKO i manje su za 4% u odnosu na stanje sa 31.12.2011.;
- Ukupni kapital MKO na dan 30.6.2012. iznosi 152,1 milijun KM ili 31% ukupne pasive MKO, od čega kapital MKF iznosi 151,4 milijuna KM, a kapital jednog MKD 0,7 milijuna KM. Najznačajnije stavke kapitala MKF su višak prihoda nad rashodima u iznosu od 91,3 milijuna KM koji čini 60% ukupnog kapitala MKF. Neraspoređena dobit i rezerve jednog MKD iznose 107 tisuća KM ili 15% ukupnog kapitala MKD, dok osnovni kapital MKD iznosi 600 tisuća KM ili 85% ukupnog kapitala MKD;
- U razdoblju 1.1. - 30.6.2012., 10 MKF ostvarilo je višak prihoda nad rashodima u iznosu od 5.446 tisuća KM, dok je manjak prihoda nad rashodima ostvarilo 5 MKF u iznosu od 4.174 tisuće KM, što znači da su MKF sa 30.6.2012. poslovale s viškom prihoda nad rashodima u ukupnom iznosu od 1.272 tisuću KM. Jedno MKD je sa 30.6.2012. ostvarilo neto dobit u iznosu od 6 tisuća KM, što znači da je na razini mikrokreditnog sektora u Federaciji BiH, ostvaren pozitivan finansijski rezultat u iznosu od 1.278 tisuću KM.

U narednom periodu MKO trebaju intenzivno raditi na:

- Iznalaženju partnera za konsolidaciju pri čemu MKF koje imaju manji iznos kapitala, te visok stupanj otpisanih zajmova, trebaju donijeti jasnu strategiju o pripajanju većim i snažnijim MKF kako bi se optimizirali resursi, očuvala donirana sredstva, osigurala podrška stranih kreditora, te osigurala budućnost zaposlenih u MKO;
- Smanjenju troškova poslovanja, primjeni načela domaćinskog poslovanja sredstvima fondacije i primjeni načela dobrih korporativnih praksi;
- Unaprjeđenju funkcije interne revizije i daljem poboljšanju sustava internih kontrola, poboljšanju efikasnosti poslovanja i optimiziranju resursa MKO kroz spajanje sa sličnim MKO a u cilju smanjenja kamatnih stopa;
- Usvajanju i punoj primjeni načela odgovornog kreditiranja;
- Punoj primjeni članka 2. ZoMKO što podrazumijeva obavljanje djelatnosti s ciljem poboljšanja materijalnog položaja korisnika mikrokredita, povećanja zaposlenosti i pružanja potpore razvoju poduzetništva;
- Obveznoj razmjeni informacija na razini sektora i Centralnog registra kredita;
- Poboljšanju suradnje s Centrom za finansijsko savjetovanje u cilju rješavanja problema prezaduženih klijenata i žiranata;
- Poboljšanju institucionalnih kapaciteta, uključujući poboljšanje funkcija upravljanja i rukovođenja, te
- Potpunoj primjeni važećih propisa i povećanju transparentnosti poslovanja.

Broj: U.O.- 43-3/12
Sarajevo, 04.09.2012.godine

PRILOZI

- Prilog 1. Osnovni podaci o MKO
- Prilog 2. Bilanca stanja MKF
- Prilog 3. Bilanca stanja MKD
- Prilog 4. Račun dobiti i gubitka MKF
- Prilog 5. Račun dobiti i gubitka MKD
- Prilog 6. Pregled doniranog kapitala MKF

Prilog 1.

OSNOVNI PODACI O MKO

Rb	Naziv mikrokreditne organizacije	Adresa i sjedište	Direktor	Tel/Fax	E-mail i Web	30.06.2012. godine		
						Iznos aktive u 000 KM	Iznos kapitala u 000 KM	Broj zaposlenih
1.	MKD "ADRIA mikro" d.o.o. Mostar	ul. Kneza Višeslava 14 88 000 MOSTAR	Sena Martina Topić	036/ 348-891, 348-890 fax	adria.mikro@tel.net.ba	1.766	708	7
2.	MKF "EKI" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića bb 71 000 SARAJEVO	Sadina Bina	033/ 754-370, 754-388 fax	sbina@mkoeki.com www.mkoeki.com	102.581	37.592	276
3.	MKF "LIDER" Sarajevo	ul. Turhanija 2 71 000 SARAJEVO	Džavid Sejfović	033/ 250-580, 250-581 fax	dzavids@lider.ba www.lider.ba	11.523	10.431	47
4.	"LOK MKF" Sarajevo	ul. Skenderija 13 71 000 SARAJEVO	Nusret Čaušević	033/ 564-200, 564-201 fax	central.office@lok.ba www.lok.ba	65.550	3.946	195
5.	MKF "MELAHA" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 59 71 000 SARAJEVO	Iso Abinun	033/ 205-737 tel/fax	iso@melaha.ba	979	214	3
6.	MKF "MIBA" Tuzla	ul. Đorđa Mihajlovića 4/III 75 000 TUZLA	Mirsad Bahić	035/ 277-455 tel/fax	miba@vesta.ba www.miba.ba	283	270	3
7.	MKF "MI-BOSPO" Tuzla	ul. Bosne srebrene bb 75 000 TUZLA	Nejira Nalić	035/ 270-283, 252-448 fax	mi-bospo@mi-bospo.org www.mi-bospo.org	29.719	15.548	142
8.	MKF "MIKRA" Sarajevo	ul. Marka Marulića 2/VI 71 000 SARAJEVO	Sanin Čampara	033/ 616-162, 717-141 fax	mikra@mikra.ba www.mikra.ba	15.725	4.438	98
9.	MKF "MIKRO ALDI" Goražde	ul. Panorama bb 73 000 GORAŽDE	Ferida Softić	038/ 226-456, 221-004 fax	mka.aldi@bih.net.ba www.mikroaldi.org	3.529	2.943	22
10.	"PARTNER MKF" Tuzla	ul. 15. maja bb 75 000 TUZLA	Senad Sinanović	035/ 300-250, 300-269 fax	partner@partner.ba www.partner.ba	109.387	42.814	279
11.	MKF "PRIZMA" Sarajevo	ul. Bistrik Medresa 43 71 000 SARAJEVO	Jure Žigo	033/ 573-320, 446-583 fax	hq@prizma.ba www.prizma.ba	111.975	18.293	270
12.	"PRVA ISLAMSKA MKF" Sarajevo	ul. Jukićeva 75 71 000 SARAJEVO	Edina Hadžimirtezić	033/ 666-233, 666-224 fax	info@mfi.ba	1.621	1.393	10
13.	MKF "SANI" Zenica	ul. Mehmedalije Tarabara 10 72 000 ZENICA	Sulejman Haračić	032/ 405-606 tel/fax	mikrosanizenica@yahoo.com	422	270	4
14.	MKF "SUNRISE" Sarajevo	ul. Hamdije Kreševljakovića 51 71 000 SARAJEVO	Zoran Dučić	033/ 278-020, 278-032 fax	sunrise@microsunrise.ba www.microsunrise.ba	33.913	10.274	146
15.	MKF "VORTT-INVEST" Sarajevo	ul. Azize Šaćirbegović 128 71 000 SARAJEVO	Mustafa Kapić	033/720-949, 720-941 fax	vorttdoo@yahoo.com	233	149	2
16.	MKF "ŽENE ZA ŽENE International" Sarajevo	ul. Džemala Bijedića 130 71 000 SARAJEVO	Seida Sarić	033/ 770-010, 770-012 fax	general@zenezazene.ba www.womenforwomen.org	4.597	2.783	48
UKUPNO						493.803	152.066	1.552

Prilog 2.

BILANCA STANJA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2011.	%	30.6.2012.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	28.973	6	28.694	6	99
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	20.935	4	23.226	5	111
1b)	Kamatonosni računi depozita	8.038	2	5.468	1	68
2.	Plasmani bankama	14.975	3	4.740	1	32
3.	Kreditni	412.802		415.847		101
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	11.647		14.441		124
3b)	Neto krediti (3-3a)	401.155	80	401.406	82	100
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	47.838	10	47.546	10	99
5.	Dugoročne investicije	15	0	15	0	100
6.	Ostala aktiva	9.048	2	11.190	2	124
7.	Minus: rezerv. na ost. stavke aktive, osim kredita	1.398		1.554		111
8.	UKUPNO AKTIVA	500.606	100	492.037	100	98
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	82.347	16	70.477	14	86
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	248.634	50	248.207	50	100
11.	Ostale obveze	20.054	4	21.995	4	110
12.	UKUPNO OBVEZE	351.035	70	340.679	69	97
13.	Donirani kapital	43.061		48.003		111
14.	Temeljni kapital	10.157		9.087		89
15.	Višak prihoda nad rashodima	114.647		116.458		102
15a)	za prethodne godine	102.577		111.013		108
15b)	za tekuću godinu	12.070		5.445		45
16.	Manjak prihoda nad rashodima	21.236		25.099		118
16a)	za prethodne godine	20.330		20.925		0
16b)	za tekuću godinu	906		4.174		461
17.	Ostale rezerve	2.942		2.910		99
18.	UKUPNO KAPITAL	149.571	30	151.358	31	101
19.	UKUPNO PASIVA	500.606	100	492.037	100	98
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	167.674		169.199		101
	- komisioni poslovi	548		482		88

Prilog 3.

BILANCA STANJA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	31.12.2011.	%	30.6.2012.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=5/3
AKTIVA						
1.	Novčana sredstva (1a+1b)	270	14	119	7	44
1a)	Gotov novac i nekamatonosni računi depozita	270	14	119	7	44
1b)	Kamatonosni računi depozita	0	0	0	0	0
2.	Plasmani bankama	0	0	0	0	0
3.	Kredit	1.582		1.536		97
3a)	Rezerve za kreditne gubitke	11		26		247
3b)	Neto krediti (3-3a)	1.572	80	1.510	86	96
4.	Poslovni prostor i ostala fiksna aktiva	75	4	101	6	134
5.	Dugoročne investicije	0	0	0	0	0
6.	Ostala aktiva	57	3	38	2	0
7.	Minus: rezervir. na ost. stavke aktive, osim kredita	2		2		0
8.	UKUPNO AKTIVA	1.973	100	1.766	100	90
PASIVA						
9.	Obveze po uzetim kratkoročnim kreditima	723	37	458	26	63
10.	Obveze po uzetim dugoročnim kreditima	452	23	451	26	
11.	Ostale obveze	69	3	149	8	217
12.	UKUPNO OBVEZE	1.244	63	1.058	60	85
13.	Donirani kapital	0		0		0
14.	Temeljni kapital	600		600		100
15.	Emisioni ažio	0		0		0
16.	Neraspoređena dobit (16a+16b)	29		7		24
16a)	prethodnih godina	0		0		0
16b)	tekuće godine	29		7		24
17.	Zakonske rezerve	100		101		
18.	Ostale rezerve	0		0		0
19.	UKUPNO KAPITAL	729	37	708	40	97
20.	UKUPNO PASIVA	1.973	100	1.766	100	90
IZVANBILANČNA EVIDENCIJA						
	- otpisani krediti	60		57		95
	- komisioni poslovi	0		0		0

Prilog 4.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKF

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2011.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2012.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	333	1	59	0	18
1.2.	Kamate na plasmane bankama	508	1	165	0	32
1.3.	Kamate na kredite	44.765	97	43.016	98	96
1.4.	Ostali financijski prihod	406	1	459	1	113
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	46.012	100	43.699	100	95
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	11.268	96	9.298	95	83
2.2.	Ostali financijski rashodi	523	4	537	5	103
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	11.791	100	9.835	100	83
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	34.221		33.864		99
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	3.524	91	4.461	86	127
4.2.	Ostali operativni prihodi	349	9	742	14	213
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	3.873	100	5.202	100	134
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	18.024	55	19.637	55	109
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	8.915	27	8.495	24	95
5.3.	Ostali operativni troškovi	5.688	17	7.497	21	132
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	32.627	100	35.629	100	109
6.	Troškovi rezerviranja za kreditne i druge gubitke	7.997		9.680		121
7.	Višak/manjak prihoda nad rashodima od redovnog poslovanja (3.+4.3.-5.4.-6.)	-2.530		-6.242		247
8.	Izvanredni prihodi	7.258		8.152		112
9.	Izvanredni rashodi	294		638		217
10.	Višak/manjak prihoda nad rashodima (7.+8.-9.)	4.434		1.272		29

Prilog 5.

RAČUN DOBITI I GUBITKA MKD

u 000 KM

Red. broj	OPIS	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2011.	%	Za razdoblje 1.1. - 30.6.2012.	%	Indeks
1	2	3	4	5	6	7=(5/3)
I.	FINANCIJSKI PRIHODI I RASHODI					
1.	Prihodi od kamata i slični prihodi					
1.1.	Kamata po kamatonosnim računima depozita kod depozitnih institucija	0	0	0	0	N/A
1.2.	Kamate na plasmane bankama	0	0	0	0	N/A
1.3.	Kamate na kredite	159	99	190	100	119
1.4.	Ostali financijski prihod	2	1	1	0	46
1.5.	Ukupno prihodi od kamata i slični prihodi (1.1. do 1.4.)	161	100	191	100	118
2.	Rashodi po kamatama i slični rashodi					
2.1.	Kamate na pozajmljena sredstva	31	97	38	92	123
2.2.	Ostali financijski rashodi	1	3	3	8	326
2.3.	Ukupno rashodi po kamatama i slični rashodi (2.1. do 2.2.)	32	100	42	100	130
3.	Neto financijski prihodi (1.5. - 2.3.)	129		149		116
II.	OPERATIVNI PRIHODI I RASHODI					
4.	Operativni prihodi					
4.1.	Naknade za izvršene usluge	10	33	28	100	276
4.2.	Ostali operativni prihodi	20	67	0	0	0
4.3.	Ukupno operativni prihodi (4.1. do 4.2.)	30	100	28	100	92
5.	Operativni rashodi					
5.1.	Troškovi plaća i doprinosa	52	35	94	59	181
5.2.	Troškovi poslovnog prostora, ostale fiksne aktive i režije	49	33	38	24	78
5.3.	Ostali operativni troškovi	46	31	26	16	56
5.4.	Ukupno operativni rashodi (5.1. do 5.3.)	147	100	158	100	107
6.	Troškovi rezerviranja za kredite i druge gubitke	5		26		524
7.	DOBIT/GUBITAK OD REDOVNOG POSLOVANJA (3.+4.3.-5.4.-6.)	7		-7		-106
8.	Izvanredni prihodi	22		15		69
9.	Izvanredni rashodi	0		1		N/A
10.	DOBIT/GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	30		7		22
11.	POREZ	3		1		22
12.	NETO DOBIT/GUBITAK	27		6		22

Prilog 6.

PREGLED DONIRANOG KAPITALA MKF
stanje na dan 30.6.2012. godine

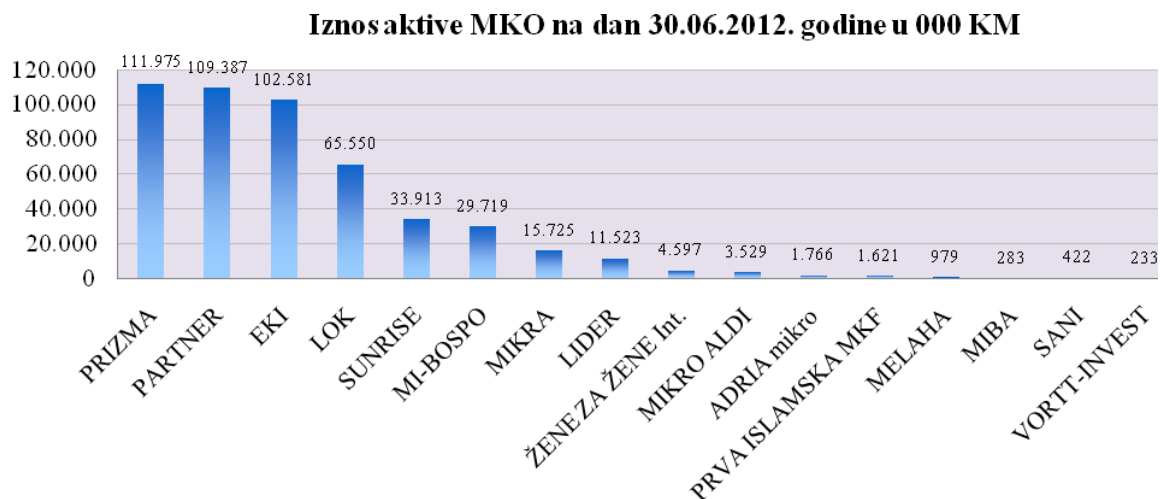
u 000 KM

Rb	Naziv donatora	MKF EKI Sarajevo	MKF LIDER Sarajevo	MKF MIBA Tuzla	MKF MI-BOSPO Tuzla	MKF MIKRA Sarajevo	MKF MIKRO ALDI Goražde	PARTNER MKF Tuzla	MKF PRIZMA Sarajevo	PRVA ISLAMSKA MKF Sarajevo	MKF SUNRISE Sarajevo	MKF ŽENE ZA ŽENE Sarajevo	UKUPNO
Donacije za kreditni fond		5.246	5.891	298	2.911	4.070	804	6.828	7.490	3.420	1.942	2.259	41.159
1.	USAID	3.046						3.046	3.046			543	9.681
2.	CHF-(SIDA, MEDI, HILP)		5.891										5.891
3.	UNHCR				479		200	1.229	992		614	450	3.964
4.	CRS					4.070							4.070
5.	LIP (sredstva Vlade FBiH)				947			675			1.214		2.836
6.	PRM/USA State Department								2.006			577	2.583
7.	UNDP	1.932						59	672				2.663
8.	UMCOR			298	79			316	774			637	2.104
9.	Islamic Relief WW, Predstavništvo Sarajevo									3.420			3.420
10.	Women's World Banking				1.034								1.034
11.	IRC				226			805					1.031
12.	Mercy Corps							697					697
13.	OXSfam						500						500
14.	USDA Know-How Project	237											237
15.	Church World Service				146								146
16.	Udruga građana "ALDI"						104						104
17.	DK spajanje s "LORI" Orašje										98		98
18.	Women for Women Int.											52	52
19.	CRIC	31											31
20.	SOLIDARITES										16		16
Donacije za osnovna sredstva		8	0	0	0	65	0	228	61	0	10	0	373
21.	Mercy Corps							228					228
22.	CRS					65							65
23.	ICMC								53				53
24.	SOLIDARITES										10		10
25.	WORLD Vision Int.	8											8
26.	PHARE								8				8
Donacije za operativne troškove		2.039	864	0	0	0	0	1.476	3.087	0	709	0	8.175
27.	SIDA Housing	1.828											5.891
28.	IFC	104											5.891
29.	PRM								2.047				2.047
30.	UNHCR							129	840				969
31.	LIP (sredstva Vlade FBiH)							201			709		910
32.	CHF		864										864
33.	Mercy Corps							725					725
34.	CGAP							45	150				195
35.	EBRD	105											105
36.	WORLD BANK							65					65
37.	USAID							192					192
38.	MFC							12	34				46
39.	UNDP							43					43
40.	ADA ASBL (RATING)							21					21
41.	Ostalo	2						44	17				62
UKUPNO DONIRANI KAPITAL		7.293	6.755	298	2.911	4.135	804	8.532	10.639	3.420	2.661	2.259	49.707

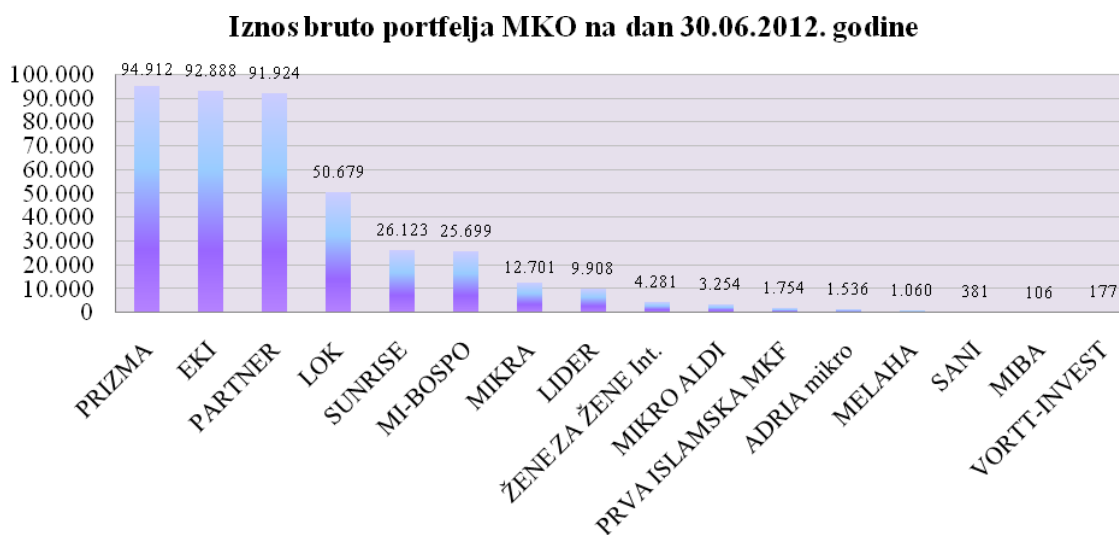
GRAFIKONI

- Grafikon 1. Iznos aktive MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM
- Grafikon 2. Iznos bruto portfelja MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM
- Grafikon 3. Iznos kapitala MKO na dan 30.6.2012. godine u 000 KM
- Grafikon 4. Višak/manjak prihoda nad rashodima MKF, odnosno neto dobit/gubitak MKD za razdoblje 1.1.- 30.6.2012. godine u 000 KM
- Grafikon 5. Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2012. godine
- Grafikon 6. Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite prema izvješćima MKO u II. kvartalu 2012. godine
- Grafikon 7. Broj zaposlenih MKO na dan 30.6.2012.
- Grafikon 8. Fiksna aktiva i kapital u odnosu na ukupnu aktivu na dan 30.6.2012.
- Grafikon 9. Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na bruto portfelj MKO na dan 30.6.2012.
- Grafikon 10. Portfelj u riziku preko 30 dana na dan 30.6.2012.

Grafikon 1.

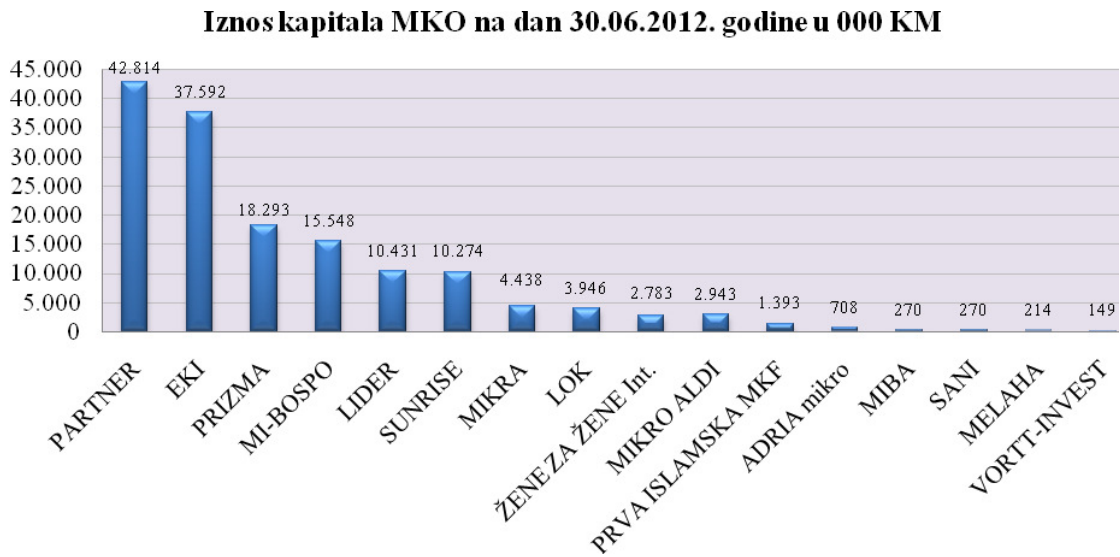

Grafikon 2.

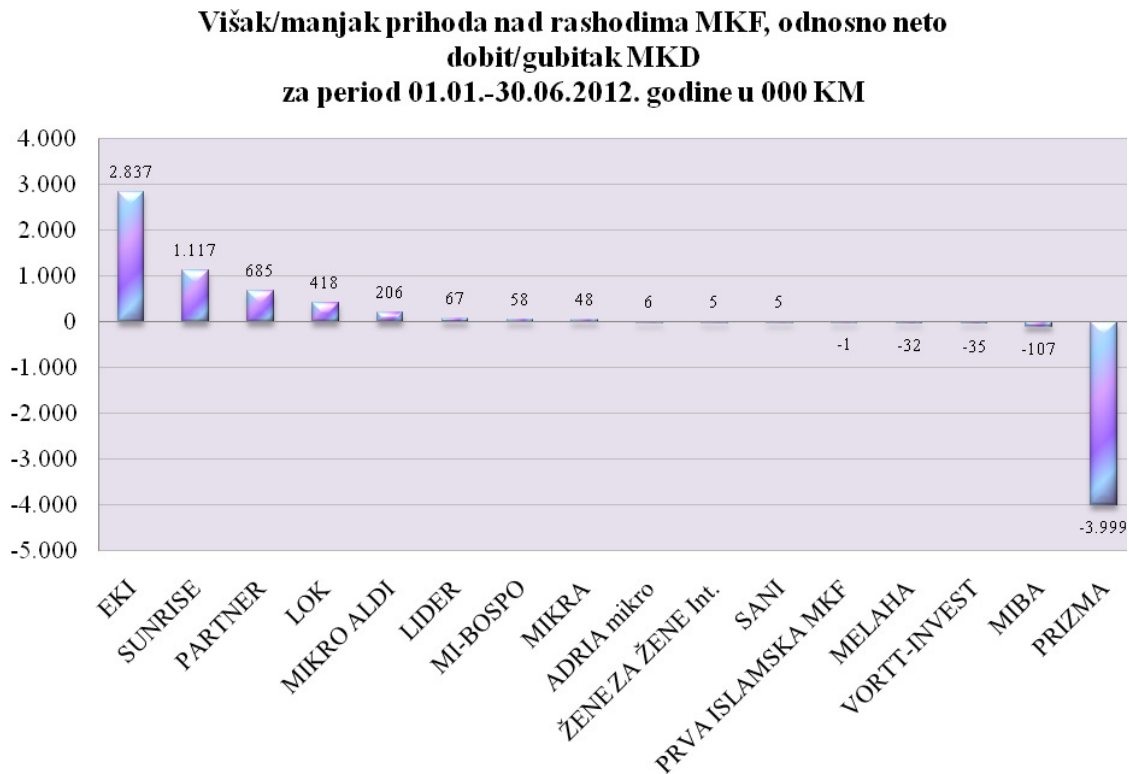

Grafikon 3.

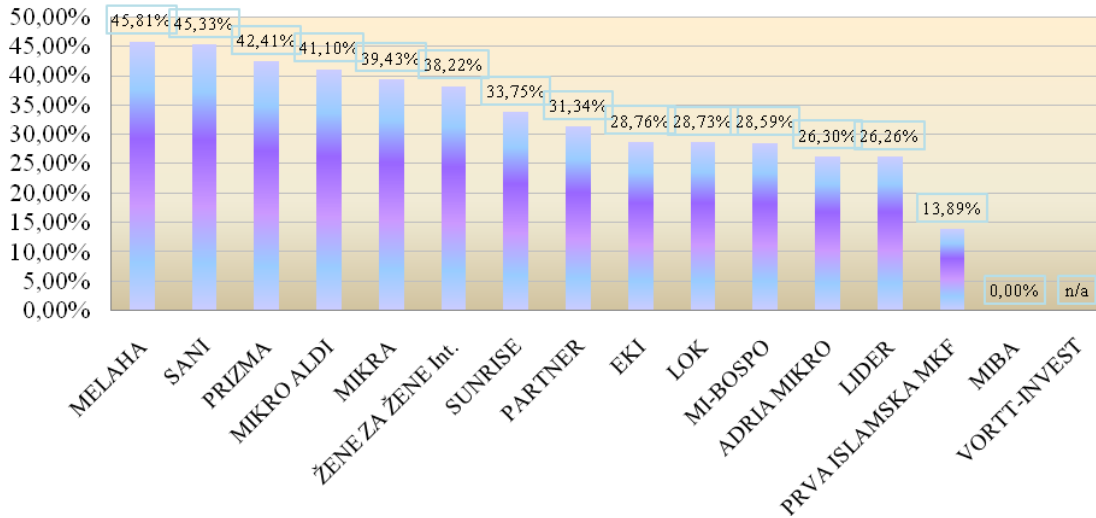

Grafikon 4.

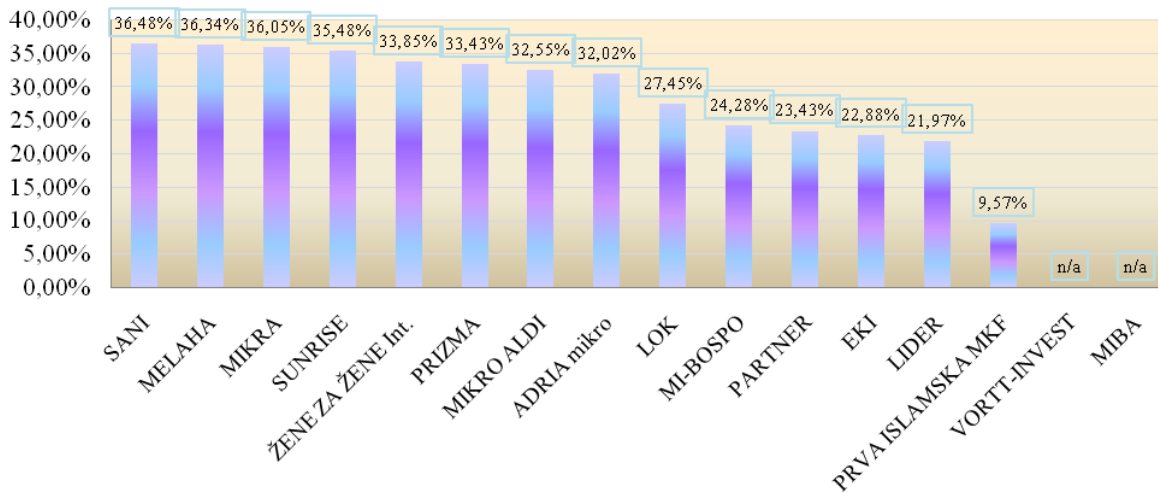
Grafikon 5.

**Prosječne ponderirane EKS na kratkoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2012. godine**

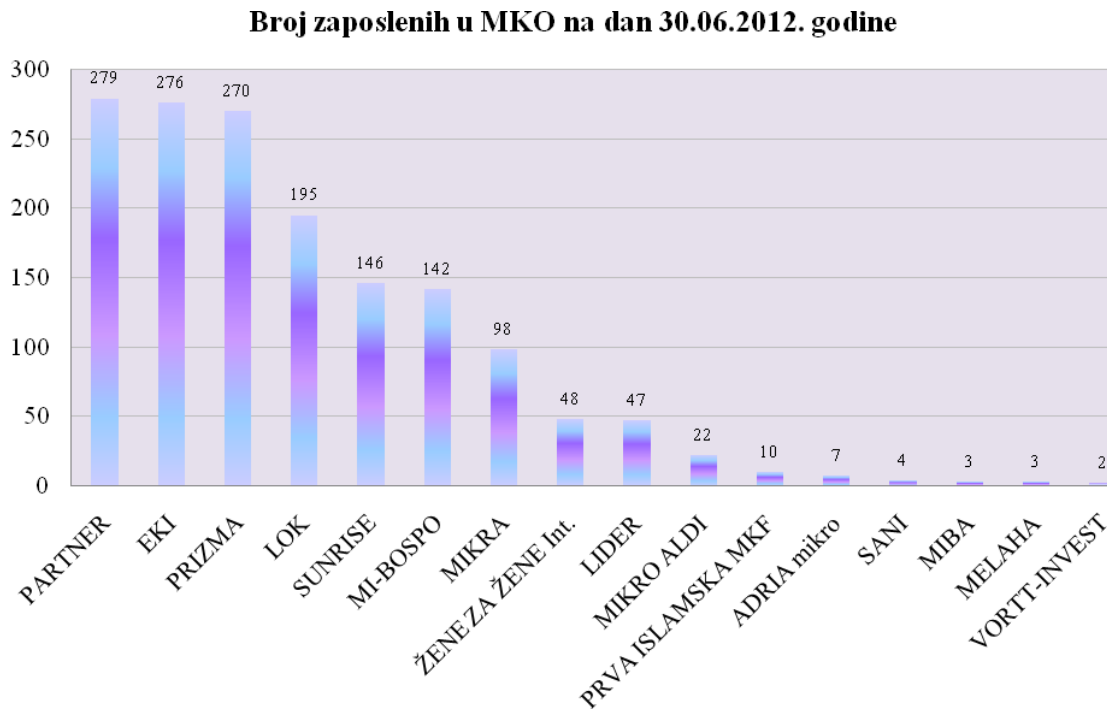

Grafikon 6.

**Prosječne ponderirane EKS na dugoročne kredite
prema izvještajima MKO u II kvartalu 2012. godine**

Grafikon 7.

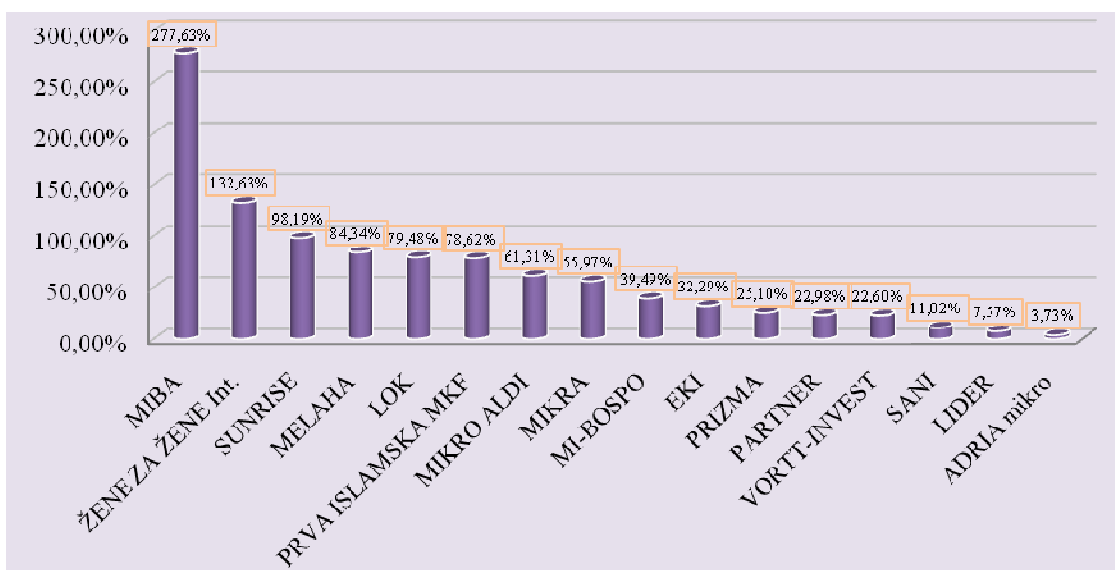

Grafikon 8.

Grafikon 9.

Ukupna potraživanja po otpisanim kreditima u odnosu na ukupan bruto portfolio MKO na dan 30.06.2012. godine

Grafikon 10.

Portfolio u riziku preko 30 dana na dan 30.06.2012. godine

